

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

Dmitrij Prigov
(život, dílo, didaktické využití materiálu)
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Klára Kokošková
Učitelství pro základní školy, obor Učitelství anglického a ruského jazyka

Vedoucí práce: Mgr. Michaela Pešková, Ph.D.

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 30. dubna 2019

.....
vlastnoruční podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své diplomové práce Mgr. Michaele Peškové, Ph. D. za její cenné rady, pomoc a trpělivost při zpracování zadaného tématu. Dále můj dík patří rodině a přátelům, kteří mi byli obrovskou oporou po celou dobu mého studia.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

ÚVOD	6
1 BIOGRAFIE	8
1.1 RODINA, DĚTSTVÍ	8
1.2 KARIÉRA	9
1.3 SMRT	15
2 LITERÁRNÍ DÍLO	19
3 PŘEHLED PRIGOVOVÝCH PROZAICKÝCH A POETICKÝCH DĚL	24
3.1 POEZIE	24
3.2 PRÓZA	25
4 HLAVNÍ INSPIRAČNÍ ZDROJE PRIGOVOVY TVORBY	27
4.1 KONCEPTUALISMUS	27
4.2 VIZUÁLNÍ POEZIE	29
4.3 ZAUMNÝ JAZYK	31
5 POEZIE	34
5.1 STRUKTURA	34
5.2 JAZYK	36
5.3 INTERPRETACE	44
6 PRÁCE S UMĚLECKÝM TEXTEM NA HODINÁCH RUSKÉHO JAZYKA	55
6.1 ROLE UMĚLECKÉHO TEXTU PŘI HODINÁCH CIZÍHO JAZYKA	55
6.2 KRITÉRIA VÝBĚRU TEXTU	56
6.3 MOŽNOSTI PRÁCE S UMĚLECKÝM TEXTEM PŘI VÝUCE RUSKÉHO JAZYKA NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH	58
6.4 PRACOVNÍ LIST Č. 1	59
6.5 PRACOVNÍ LIST Č. 2	64
6.6 PRACOVNÍ LIST Č. 3	68
ZÁVĚR	71
RESUMÉ	72
SEZNAM LITERATURY	74
SEZNAM OBRÁZKŮ	80
PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Téma diplomové práce *Dmitrij Prigov (život, dílo, didaktické využití materiálu)* jsem zvolila zejména proto, že se jedná o autora, jehož život a dílo v České republice nejsou příliš známé. Jelikož Prigovův život a především pak jeho uměleckou a literární činnost považuji za velice zajímavé, rozhodla jsem se prostřednictvím diplomové práce českou veřejnost a žáky základních škol s nimi seznámit.

Cílem diplomové práce je zpracování biografie básníka, jeho bibliografie, analýza a interpretace jeho tvorby, návrh možnosti práce s uměleckým textem při hodinách ruského jazyka na základní škole a vytvoření pracovních listů s metodickým komentářem.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části.

Teoretickou část tvoří kapitoly *Biografie, Literární dílo, Přehled Prigovových prozaických a poetických děl, Hlavní inspirační zdroje Prigovovy tvorby, Poezie*. První kapitola seznamuje čtenáře s autorovým životem, zejména pak s dětstvím a rodinou, kariérou a výstavami a dalšími akcemi pořádanými i po Prigovově smrti. Ve druhé kapitole je podrobněji představena jeho literární činnost. Jsou uvedeny všechny literární žánry, kterými se Prigov zabýval. Nechybí ani názory významných kritiků na Prigovova literární díla. Ve třetí kapitole je v tabulkách v chronologickém pořádku dle roku vydání uveden přehled Prigovových prozaických a poetických děl. Jejich názvy jsou uvedeny jak v ruském, tak v českém jazyce. U každého díla je navíc zaznamenáno místo vydání. V kapitole *Hlavní inspirační zdroje Prigovovy tvorby* je popsáno, čím a jak byla ovlivněna Prigovova tvůrčí činnost. Tři pro něj nejzásadnější inspirační zdroje jsou teoreticky popsány. Poté je konkrétně zobrazeno, ve kterých Prigovových dílech se jejich vliv výrazně projevuje a jak. Pátá kapitola analyzuje Prigovovu poezii. Je přiblížena struktura a jazyk jeho básnických děl. Značná pozornost je věnována možným interpretacím několika vybraných básní. Praktická část obsahuje navržení možností práce s uměleckým textem na hodinách ruského jazyka na základních školách. Je navrženo několik pracovních listů obsahujících kratší Prigovovy básně. Každý pracovní list rozvíjí jinou složku práce s uměleckým textem a je doplněn o metodický komentář.

Většina informací o Prigovově životě byla čerpána z rozhovorů publikovaných v knize *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*, dále pak z webových stránek a internetových článků. Údaje o Prigovově literární a umělecké činnosti byly nejčastěji čerpány ze sborníku *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-*

2007). Hlavním zdrojem informací v českém jazyce byly publikace Tomáše Glance. Při navrhování práce s uměleckým textem při hodinách ruského jazyka a při tvorbě pracovních listů bylo čerpáno především z publikace *Jak využít literární text*.

1 BIOGRAFIE

V této kapitole je zpracován životopis **Dmitrije Alexandroviče Prigova (Дмитрий Александрович Пригов)**.

1.1 RODINA, DĚTSTVÍ

Významný ruský básník, autor performancí a výtvarný umělec, považovaný za zakladatele konceptualismu, se narodil 5. listopadu 1940 v Moskvě. Jeho rodiče, pianistka a inženýr, byli německého původu, který začali v roce 1941 skrývat.¹

Sám Prigov v Německu také strávil několik let svého života,² jeho většinu však prožil částečně na sídlišti Beljajevo v Moskvě, částečně v Londýně.³

Fakt, že se narodil a vyrůstal právě v Moskvě, hodnotil Prigov velice pozitivně. Za největší přínos považoval možnost setkávání se s velkým množstvím cizinců a poznávání různorodých kultur a zvyků, což v té době bylo možné právě pouze v Moskvě, protože v žádném jiném městě v Rusku nežilo tolik cizinců. Dle jeho slov se stal úspěšným umělcem a spisovatelem také díky tomu, kolik různých „světů“ v kulturně bohaté Moskvě poznal.⁴

„Родиться в Москве в то время – как родиться в дворянстве.“⁵

Měl jednoho sourozence – své starší dvojče.⁶ Autor v rozhovorech přiznává, že jeho sestra byla mnohem zodpovědnější a pilnější žákyně než byl on sám, a tak mu často pomáhala s domácími úkoly nebo od ní opisoval ve škole při testech. Do šesté třídy se dívky a chlapci učili společně v jedné třídě, a tak Prigov seděl v lavici se svou sestrou.⁷

¹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. . Praha: Národní knihovna České republiky - Slovanská knihovna, 2017, s. 323-325.

² БАСИНСКИЙ, Павел. Разговоры с Приговым. *РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА* [online]. 2014, 30.06.2014 [cit. 2018-09-08]. Dostupné z: <https://rg.ru/2014/06/30/prigov.html>

³ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁴ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Москва: О.Г.И., 2001, s. 29-30. ISBN 5-94282-036-8.

⁵ Tamtéž, s. 29

⁶ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁷ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

Ve škole se také poprvé projevila Prigovova oční vada. Nejprve byl ale kvůli horším školním výsledkům považován za nešikovného, pomalého a ne příliš chytrého žáka, a to také kvůli tomu, že seděl v poslední lavici, která byla určena většinou právě pomalým a méně chytrým dětem. Teprve po důkladném lékařském vyšetření se zjistilo, že Prigovovy školní neúspěchy způsobovalo to, že špatně viděl na tabuli, a tak již ve 12 letech začal nosit brýle.⁸

V dětství také onemocněl dětskou obrnou, a díky tomu později nemusel nastoupit na povinnou vojenskou službu.⁹

V roce 1964 se oženil, jeho ženou se stala Naděžda.¹⁰ S ní měl nejprve syna Andreje a později se jeho rodina rozšířila také o vnuka Georgije.¹¹ Společně se svou ženou působil v divadelním souboru, který jeho žena vedla a ve kterém byly inscenovány anglické texty.¹²

1.2 KARIÉRA

Dmitrij Prigov byl ruský spisovatel, výtvarný umělec a autor performancí,¹³ při kterých někdy také zpíval úryvky svých děl.¹⁴

Pole jeho působnosti bylo natolik široké, že ani sám Prigov nedokázal během rozhovoru se svým přítelem **Lvem Rubiňštejnem (Лев Рубинштейн)** odpovědět, která z jeho profesí je pro něj nejvýznamnější, a seřadit své profese do určité hierarchie dle

⁸ Tamtéž

⁹ Tamtéž

¹⁰ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

¹¹ KISHKOVSKY, Sophia. Dmitri Prigov, 66, Poet Who Challenged Soviet Authority, Dies. *The New York Times* [online]. July 20, 2007 [cit. 2018-09-02]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/07/20/books/20prigov.html>

¹² GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

¹³ Tamtéž, s. 323-324

¹⁴ GLANC, Tomáš. Poetická rozvědka Dmitrije Alexandroviče. In: *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Praha, 2017, s. 271-281. ISBN 978-80-7050-685-1.

osobní důležitosti. Sám sebe označoval za kulturního pracovníka a tvrdil, že má přesně rozvrženo, kdy se jakým činností věnuje.¹⁵

„Jednotlivé činnosti jsou u mě rozděleny podle jednotlivých částí dne a noci. V noci kreslím, verše píšu v metru, a když jsem přes den doma, píšu na počítači prózu.“¹⁶

První oblast, která mladého Prigova zaujala, bylo sochařství. Tomu se věnoval až do 80. let. Vytvářel zejména návrhy zvířat, které pak byly používány na dětská hřiště.¹⁷ Sochařství studoval v Moskvě,¹⁸ studium ukončil v roce 1967.¹⁹ Během studia byl ze školy na rok vyloučen.²⁰ Jeho otec byl proti tomu, aby syn studoval právě sochařství, protože se velice obával, že uměním se nelze uživit, a měl strach o synovu budoucnost. Přál si, aby se jeho syn raději stal inženýrem a umění si nechal pouze jako koníček.²¹

Mladý Prigov se nezačal bezprostředně po studii žít jako umělec, sochař nebo spisovatel, ale vystřídal celou řadu pracovních míst. Pracoval například v továrně nebo ve správě města a na dalších pozicích.²² Jako dělník pracoval 2 roky v moskevské továrně *Zil* (*Зил*). Práce po dobu několika let byla dle tehdejších předpisů podmínkou k tomu, aby pak mohl začít studovat. Přes den tedy mladý Prigov pracoval v továrně a po večerech se věnoval umění ve svém vlastním ateliéru.²³ Poté pracoval jako úředník v oddělení oprav a údržby budov, kde bylo jeho úkolem například vybírání barev nových omítek na moskevských budovách nejrůznějších typů.²⁴

¹⁵ Тамтэ́ж, s. 274-275

¹⁶ Тамтэ́ж, s. 275

¹⁷ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

¹⁸ Тамтэ́ж

¹⁹ GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Praha: Libri, 2005, s. 230. ISBN 80-7277-259-7.

²⁰ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. [cit. 2018-09-15]. Dostupné z: <https://lenta.ru/lib/14183026>

²¹ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

²² GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Cit. dílo, s. 230

²³ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

²⁴ Тамтэ́ж

Verše začal psát v 60. letech a jeho dílo vycházelo nejprve pouze v exilových nakladatelstvích.²⁵ Teprve od roku 1990 začalo být publikováno oficiálně v Rusku.²⁶

Od roku 1956 se jeho přítelem stal moskevský umělec a sochař **Boris Orlov (Борис Орлов)**. Seznámili se v zájmovém kroužku, poté společně studovali a věnovali se sochařství a denně se setkávali ve společné dílně, ateliéru (viz Přílohy – obrázek II).²⁷ Přibližně v polovině 70. let se jejich dílna stala veřejným prostorem, kde se začali scházet i další autoři a umělci, aby zde pořádali čtení z knih a představovali svá díla.²⁸ Orlov a Prigov spolu dokonce i poměrně často cestovali, navštívili například sibiřské město Bratsk. Jejich přátelství trvalo do roku 1987. Prigov v rozhovorech vzpomíná, že přátelství neukončili kvůli tomu, že by jeden druhého nějak zklamali nebo se například pohádali. Spíše hovoří o tom, že jejich přátelství a vztahy začínaly být „unavené“ a že oba cítili, že bude lepší, když každý půjde dál svou cestou.²⁹

Roku 1975 se Dmitrij Alexandrovič Prigov stal členem *Svazu sovětských výtvarných umělců (Союз художников)*.³⁰

V roce 1979 se seznámil s literárním kritikem **Borisem Groyssem (Борис Гройс)** a několik let se intenzivně přátelili. Jelikož žili kousek od sebe, mohli se tak často navštěvovat, někdy dokonce i v nočních hodinách. Jejich přátelství skončilo v momentě, kdy se Groys odstěhoval z Moskvy, tedy v roce 1982.³¹

²⁴ Тамтэж

²⁵ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

²⁶ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. 2010, s. 492. ISBN 978-5-86793-748-5.

²⁷ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

²⁸ *Дмитрий Александрович Пригов – хронологический обзор жизни и творчества* [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <http://prigov.org/ru/bio>

²⁹ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

³⁰ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

³¹ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

V roce 1986 byl Dmitrij Prigov zadržen Výborem státní bezpečnosti a potrestán za svou činnost tím, že byl umístěn v psychiatrické léčebně. Poté, co byl do léčebny přijat, ho zavřeli do malé místnosti, sebrali mu veškeré osobní věci a nikdo mu neřekl, proč a na jak dlouho je vlastně zadržen. Prigov vzpomíná, že mu sebrali dokonce i pro něj důležité dioptrické brýle pro případ, že by se pomocí skleněných čoček chtěl pokusit o sebevraždu.³² Jeho nedobrovolný pobyt v léčebně způsobil protesty jak v tehdejší SSSR, tak v mnoha zahraničních státech.³³ V léčebně tak především díky protestům významné ruské básnířky, spisovatelky a překladatelky **Belly Achmadulinové (Белла Ахмадулина)** strávil Prigov pouze krátkou dobu.³⁴ Propuštění bylo dle autorových slov úplným opakem jeho přijetí, věnovala se mu při něm řada lékařů a úředníků a všichni se ho ptali na řadu otázek. Jedna z nich byla, zda by byl Prigov ochotný odpovědět na otázku, co je podle něj současné umění. Odpověděl, že odpoví velmi rád a že je dokonce ochotný na toto téma uspořádat přednášku jak pro pacienty z léčebny, tak pro širokou veřejnost. Nejprve ať ho ale propustí, zaplatí mu a on pak na přednášce na veškeré otázky odpoví.³⁵

První autorova výstava uměleckých děl byla pořádána v tehdejší Svazu sovětských socialistických republik v roce 1987. Jeho tvorba byla veřejnosti představena na výstavách *Neoficiální umění (Неофициальное искусство)* a *Současné umění (Современное искусство)* v Moskvě. Hned o rok později se konala samostatná výstava Prigovových děl v USA a posléze v mnoha dalších zemích, např. v Německu, Švýcarsku, Itálii a dalších.³⁶

Roku 1989 se Prigov stal členem moskevského *Klubu avantgardistů (КЛАБА)*.³⁷ Členy klubu tehdy byly téměř veškerí představitelé konceptualismu – od nejmladších až po

³² Тамтэж

³³ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

³⁴ KISHKOVSKY, Sophia. Dmitri Prigov, 66, Poet Who Challenged Soviet Authority, Dies. *The New York Times* [online]. Cit. dílo

³⁵ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

³⁶ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

³⁷ КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <http://открытыйурок.рф/статьи/631225/>

ty nejstarší. Díky činnosti klubu se umění konceptualistů začalo dostávat na veřejnost, klub pořádal výstavy a koncerty hudební skupin.³⁸

V roce 1991 se stal Prigov redaktorem *Věstníku nové literatury* (*Вестник новой литературы*) a navíc členem *Svazu ruských spisovatelů* (*Союз писателей*).³⁹ Jeho tvorba začala být publikována oficiálně a autor začal dostávat příležitosti vystavovat svou tvorbu v zahraničí.⁴⁰

Od devadesátých let autor často cestoval, účastnil se knižních veletrhů, festivalů a vystupoval na konferencích.⁴¹

Roku 1999 přijal pozvání k návštěvě univerzity v japonském Tokiu, kde se setkal, spolupracoval a vystupoval s japonskými básníky, umělci a muzikanty. Tato cesta o několik let později ovlivnila i Prigovovu tvorbu, zejména při psaní románu *Jen moje Japonsko* (*Только моя Япония*).⁴²

V září 2004 navštívil Českou republiku, aby zde přednášel svá díla v kavárně pražského divadla *Archa*.⁴³ Při svém vystoupení se zaměřil především na texty ze své první básnické sbírky – *Slzy heraldické duše* (*Слезы геральдической души*).⁴⁴ Jeho návštěva měla obrovský úspěch. I přesto, že někteří návštěvníci vůbec neznali ruský jazyk a autorovi tedy téměř nerozuměli, nikdo během jeho vystoupení neodešel ze sálu. Prigov totiž dokázal všechny zaujmout svým vystupováním před publikem. Nejednalo se totiž o

³⁸ ОРЛОВА, МИЛЕНА. Авангардисты дошли до точки в истории своего клуба. *Коммерсантъ*[online]. 2000, 01.11.2000 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/162184>

³⁹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁴⁰ SOVIETEXTS, CALCULATIONS, & OTHER WRITINGS: Dmitri Prigov[online]. [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <https://www.uglyducklingpresse.org/catalog/browse/item/?pubID=590>

⁴¹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo

⁴² Дмитрий Александрович Пригов – хронологический обзор жизни и творчества [online]. Cit. dílo

⁴³ MACHONINOVÁ, Alena. *Prigov, Dmitrij Alexandrovič* [online]. 18. 7. 2007 [cit. 2018-09-08]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/21323/prigov-dmitrij-alexandrovic>

⁴⁴ ВАШКОВА, Л. ДМИТРИЙ ПРИГОВ ПОЖАЛОВАЛ В ПРАЖСКУЮ «АРХУ» [online]. 2004 [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/ru/rubrika/radiogazeta/dmitrij-prigov-pozhaloval-v-prazhskuyu-arxu>

běžnou přednášku, ale spíše o herecké představení, během kterého Prigov dokázal pozornost publika získat jak zvukovou podobou svého vystoupení (především vynikající prací s hlasem), tak i podobou vizuální.⁴⁵

Kromě zahraničí cestoval také po Rusku. Tam navštěvoval především vysoké školy a muzea, ve kterých pořádal přednášky o své tvorbě a literatuře a umění obecně, a velmi často se stávalo, že za ně neobdržel vůbec žádný honorář. To mu ale vůbec nevadilo. Prigov tvrdil, že největší odměnou mu je to, že si ho lidé stále zvou a že mají o umění a literaturu velký zájem.⁴⁶

Kromě dosud zmiňovaného výtvarného umění a literatury se Prigov věnoval také hudbě a filmu. Vystupoval s rockovou kapelou *Centrální vrchovina (Среднерусская Возвышенность)*, kterou založili moskevští avantgardisté.⁴⁷ Později, mezi lety 1993 a 1998, vystupoval s rockovou skupinou *NTO Recept (НТО Рецепт)*. Skupina ve své tvorbě používala právě Prigovovy texty.⁴⁸ Hudební skladatelka **Iraida Jusupova (Ираида Юсупова)** ve svých vzpomínkách na Prigova uvádí, že Prigov také spolupracoval s představiteli hudebního festivalu *Alternativa (Альтернатива)* a velkým množstvím dalších hudebních skladatelů a hudebníků, např. s **Markem Pekarskim (Марк Пекарский)** nebo **Sergejem Zagnijem (Сергей Загний)** a dalšími.⁴⁹

Jako herec vystoupil v menších rolích i v několika filmech, např. v roce 1990 ve filmu *Taxi Blues (Такси-блюз)*.⁵⁰

⁴⁵ ПИВОВАРОВ, ВИКТОР. Пригов: (Несистематические наброски к портрету). *НОВОЕ ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ*[online]. 2007, (87) [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <http://magazines.russ.ru/nlo/2007/87/pi19.html>

⁴⁶ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

⁴⁷ КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. Cit. dílo

⁴⁸ Тамtéž

⁴⁹ ЮСУПОВА, Ираида. «ТОЛЬКО МОЙ» ПРИГОВ. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010, s. 474. ISBN 978-5-86793-748-5.

⁵⁰ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

1.3 SMRT

Prigov zemřel 16. července 2007 v Moskvě během své práce po těžkém srdečním infarktu.⁵¹ Jednalo se již o několikátý autorův infarkt v řadě.⁵² Zemřel v 23. moskevské nemocnici, pochován je na Donském hřbitově v Moskvě.⁵³ Média o Prigovově smrti informoval poprvé jeho přítel, básník Lev Rubinšejn.⁵⁴

Po Prigovově smrti začala být na jeho počest pořádána *Prigovská čtení (Приговские чтения)*⁵⁵ – mezinárodní konference, během níž významní rusisté, literární teoretici, kritici a další odborníci diskutují a přednášejí o Prigovově tvorbě.⁵⁶ První Prigovská čtení se uskutečnila v Moskvě v roce 2009.⁵⁷ Dále byla Prigovská čtení pořádána například v Moskvě v listopadu 2015 u příležitosti nedožitých 75. narozenin Prigova,⁵⁸ v květnu 2016 byla v Sankt-Petěrburgu pořádána v pořadí šestá Prigovská čtení s tématem *Encyklopedie Dmitrije Alexandroviče Prigova (Энциклопедия Дмитрия Александровича Пригова)*.⁵⁹ V listopadu 2018 byla pořádána Prigovská čtení v německém Mnichově na téma *Produkce, Dokumentace, Intervence. Umělecké dílo v kontextu neoficiální sovětské kultury šedesátých a osmdesátých let. (Производство,*

⁵¹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁵² Тамтэж

⁵³ КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. Cit. dílo

⁵⁴ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

⁵⁵ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁵⁶ ЦИБУЛЯ, Александра. Шестые Международные Приговские чтения «Энциклопедия Дмитрия Александровича Пригова» (Институт русской литературы РАН (Пушкинский Дом), 16—18 мая 2016 г.). Новое литературное обозрение [online]. 2016 [cit. 2018-09-03]. Dostupné z: https://www.nlobooks.ru/magazines/novoe_literaturnoe_obozrenie/144_nlo_2_2017/article/12465/

⁵⁷ *Дмитрий Александрович Пригов – хронологический обзор жизни и творчества* [online]. Cit. dílo

⁵⁸ ПАСИЧНИК, Дарья а Кирилл КОРЧАГИН. *V Международные Приговские чтения (ГМИИ им. А.С. Пушкина, Москва, 5—7 ноября 2015 г.)* [online]. [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: https://www.nlobooks.ru/magazines/novoe_literaturnoe_obozrenie/140_nlo_4_2016/article/12090/

⁵⁹ ЦИБУЛЯ, Александра. *Шестые Международные Приговские чтения «Энциклопедия Дмитрия Александровича Пригова» (Институт русской литературы РАН (Пушкинский Дом), 16—18 мая 2016 г.)* [online]. Cit. dílo /

Документация, Интервенция. Производство искусства в условиях неофициальной советской культуры 1960-80-х гг.). Tato čtení byla pořádána na půdě Mnichovské univerzity a od těch předešlých je odlišovala hloubka znalostí Prigovova díla zúčastněných akademiků. Po každém vystoupení nebo odborné přednášce následovala velice detailní odborná diskuze nad řešeným problémem.⁶⁰

Dále začaly být pořádány výstavy prezentující Prigovovo výtvarné dílo.

V roce 2012 se konala výstava výtvarného díla v Ermitáži v Petrohradě.⁶¹ Expozice v *Sále Dmitrije Alexandroviče Prigova (Зал Дмитрия Александровича Пригова)* se tak stala první z výstav v rámci projektu *Ermitáž 20/21 (Эрмитаж 20/21)*. Během výstavy měli návštěvníci možnost zhlédnout více než 400 Prigovových děl. Součástí programu slavnostního otevření nové expozice byl festival *Dny Dmitrije Alexandroviče Prigova (Дни Дмитрия Александровича Пригова)*, během kterého petěrburští divadelní herci za doprovodu orchestru recitovali pro veřejnost Prigovovy verše. Kromě festivalu byla v době otevření výstavy pořádána v Ermitáži již zmiňovaná Prigovská čtení.⁶²

Další významnou výstavou byla výstava v moskevské Tret'jakovské galerii otevřená v roce 2014.⁶³ Ta nesla název *Dmitrij Prigov. Od renesance ke konceptualismu a ještě dále (Дмитрий Пригов. От Ренессанса до концептуализма и далее)*⁶⁴

V témže roce se na moskevském sídlišti Beljajevo ve dnech 18. května až 15. června konala další výstava věnovaná autorovu životu a kariéře. Během svého života o sobě Prigov s nadsázkou mluvil jako o vévodovi z Beljajeva, a to je také důvod, proč byla tato výstava nazvaná *Dmitrij Prigov – vévoda z Beljajeva. Génius města.*

⁶⁰ *Новости фонда и анонсы событий* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <http://www.prigov.org/ru/news#03.03.19.04.53.37.pm>.

⁶¹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁶² ВАСИЛЬЕВ, Алексей. Эрмитаж открыл Зал Пригова. *РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА* [online]. 2012, 06.11.2012 [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: <https://rg.ru/2012/11/06/reg-szfo/prigov-anons.html>

⁶³ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁶⁴ ВАСИЛЬЕВА, Жанна. *Пригов в роли Пригова: В Третьяковской галерее открылась выставка легенды русского концептуализма* [online]. 19.05.2014 [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: <https://rg.ru/2014/05/19/prigov.html>

(*Дмитрий Пригов — герцог Беляевский. Гений места*). Výstava si kladla za cíl seznámit návštěvníky především s atmosférou, ve které Prigov tvořil a žil. Veřejnosti se prostřednictvím této výstavy naskytla příležitost navštívit rekonstrukci autorova bytu a zhlédnout videa věnovaná biografii a kariéře autora.⁶⁵

V České republice bylo možné navštívit od 17. 6. 2016 do 31. 10. 2016 výstavu *Havel – Prigov a česká experimentální tvorba* (*Гавел - Пригов и чешская экспериментальная поэзия*) pořádanou v letohrádku Hvězda (viz Přílohy – obrázek III a obrázek IV). Výstava se uskutečnila u příležitosti 80. výročí narození Václava Havla a představovala Havlovu experimentální poezii v souvislosti s tvorbou Dmitrije Prigova. Prigov a Havel totiž ve svých dílech používali některé totožné postupy i přesto, že celkově se jejich dílo lišilo.⁶⁶

Od 13. září 2016 do 27. března 2017 byl v pařížské galerii moderního umění Centre Pompidou otevřen sál představující návštěvníkům mimo jiné Prigovovy *Veršegramy*, prvotní grafické práce a umělecké instalace.⁶⁷

Další z výstav byly pořádány například v Benátkách.⁶⁸

Kromě výstav se Prigovově tvorbě v současné době věnují v *Laboratoři D. A. Prigova* (*Лабораторий Д. А. Пригова*) v Rusku a v berlínském *Fondu Dmitrije Prigova* (*Фонд Дмитрия Пригова*).⁶⁹

Za svou literární činnost byl autor oceněn Puškinovou cenou v roce 1993 a Pasternakovou cenou v roce 2002,⁷⁰ v Německu pak cenou DAAD.⁷¹

⁶⁵ Дмитрий Пригов. Герцог Беляевский: Экспозиция поэта и художника Дмитрия Александровича Пригова. *Артгид* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <http://artguide.com/events/8101-dmitrii-prigov-giertsogh-bieliaievskii>

⁶⁶ HAVEL—PRIGOV A ČESKÁ EXPERIMENTÁLNÍ TVORBA: 17/6/2016 – 31/10/2016 LETOHRÁDEK HVĚZDA. *PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/havel-prigov-a-ceska-experimentalni-tvorba/>

⁶⁷ *Дмитрий Александрович Пригов – хронологический обзор жизни и творчества* [online]. Cit. dílo

⁶⁸ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁶⁹ Tamtéž

⁷⁰ Tamtéž

Velké množství výstav realizovaných po autorově smrti dokazuje, že se především v posledních letech autor stává stále více populárním. To svými slovy potvrzuje i teoretik moderního umění **Vitalij Rasjukov (Виталий Пацюков)**.

„Прошло совсем немного времени с тех пор, как ушел от нас Дмитрий Александрович Пригов, но с каждым днем его роль в современной культуре обретает все новые и новые смыслы, а рейтинг его наследия в области новейших художественных стратегий непрерывно возрастает.“⁷²

⁷¹ GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Cit. dílo, s. 230

⁷² ПАЦЮКОВ. Д. А. ПРИГОВ: МИФОЛОГИЯ РАДИКАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ. In: *Неканонический классик*. Москва: Новое литературное обозрение, 2010, s. 479. ISBN 978-5-86793-748-5.

2 LITERÁRNÍ DÍLO

Dmitrij Alexandrovič Prigov je v literární oblasti znám především pro svoje verše, významná jsou však i jeho prozaická díla. Kromě poezie a prózy napsal i řadu esejí, článků a interview. Dále se autor podílel na tvorbě nejrůznějších almanachů a sborníků.

Úplné počátky jeho literární činnosti sahají až do roku 1956, kdy napsal své první verše. Zpočátku byla jeho tvorba ovlivněna dílem **Nikolaje Zabolockého (Николай Заболоцкий)** a ruským modernismem.⁷³

V Rusku začala být jeho tvorba oficiálně publikována od devadesátých let.⁷⁴ Do té doby byla jeho díla publikována v řadě exilových sbornících a časopisech. V 70. letech začal být Prigov publikován v exilových časopisech a almanaších, např. v literárně-politickém časopise *Ruská mysl (Русская мысль)*⁷⁵ a mezi lety 1979 a 1980 v *Neue Russische Literatur (Nová ruská literatura)*.⁷⁶ Ve druhém jmenovaném byly na přelomu 70. a 80. let otištěny Prigovovy verše – v ruštině a s německým překladem.⁷⁷ V té době se také začal přátelit s členy moskevského undergroundu, například s Lvem Rubinštejnem.⁷⁸ Navíc se seznámil s tvorbou Josepha Beuysa, pod jejímž vlivem si autor začal utvářet svůj vlastní tvůrčí styl.⁷⁹

⁷³ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁷⁴ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 492

⁷⁵ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁷⁶ GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Cit. dílo, s. 230

⁷⁷ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 492

⁷⁸ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

⁷⁹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

Během 70. – 80. let přispěl svou tvorbou a činností ke vzniku samizdatových almanachů, např. *Epsilon-Salon (Эпсилон-Салон)*. Jeho poezie byla zveřejněna také v neoficiálním almanachu *Katalog (Каталог)*,⁸⁰ který vyšel v roce 1982 v USA a na jehož vydání Prigov pracoval společně se spisovatelem **Jevgenijem Popovem (Евгений Попов)** a dalšími.⁸¹

V Rusku byla Prigovova tvorba poprvé otištěna v roce 1990, kdy vyšla básnická sbírka *Slzy heraldické duše (Слезы геральдической души)*.⁸² Po období perestrojky se z Prigova, představitele neoficiálního umění, stává autor, jehož dílo bylo oficiálně často publikováno.

“С перестройкой Пригов из полуподвального поэта превратился в широко печатающегося автора.”⁸³

V rozhovorech Prigov uvádí, že jeho ani žádného z jeho přátel umělců by nikdy nenapadlo, že k perestrojce skutečně dojde, a budoucnost si tedy plánovali tak, jako by k žádné změně dojít nemělo, protože v ní jednoduše nevěřili. Perestrojka pro ně byla obrovským překvapením.⁸⁴

Od devadesátých let začala být část Prigovovy tvorby publikována také periodicky v časopisech a novinách. Jeho dílo bylo otištěno například v ruských časopisech *Nový žurnál (Новый Журнал)*, *Věstník nové literatury (Вестник новой литературы)*, *Pastor (Пастор)*, *Umění (Искусство)*, *Umělecký časopis (Художественный журнал)* a v řadě dalších. Ve Věstníku nové literatury vyšel v roce 1990 Prigovův článek s názvem *Kde jsou naše ruce, ve kterých je naše budoucnost? (Где наши руки, в которых находится наше будущее?)*, ve kterém se autor zamýšlel nad tím, jak se možná v budoucnu změní postavení literatury a spisovatelů ve společnosti. V Novém žurnálu bylo v roce 1995 publikováno jeho *Pět poem na cestě životem (Пять поэм на жизненном пути)*, v Pastoru v roce 1997 vyšly Prigovovy *Umělecké poznámky (Художественные заметки)*.

⁸⁰ Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. Cit. dílo

⁸¹ GLANC, T., KLEŇHOVÁ, J. O autorovi. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 323-325

⁸² ПРИГОВ, Дмитрий. *Слезы геральдической души*. Московский рабочий, 1990. ISBN 5-239-00991-0.

⁸³ КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. Cit. dílo

⁸⁴ БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Cit. dílo

Některá díla byla publikována také v zahraničním tisku (v Německu, v USA a v dalších zemích).⁸⁵

Kromě toho Prigov přispíval svou tvorbou do almanachů a sborníků, které nevycházely periodicky; například v roce 1992 do *Literárně-uměleckého almanachu* (*Литературно-художественный альманах*) nebo v roce 1999 do *Umělecko-poetického sborníku* (*Художественно-поэтический сборник*) a řady dalších.⁸⁶

Po roce 2000 se začal Prigov více zajímat o prozaická díla a napsal několik románů. V roce 2000 to byl román s názvem *Žijte v Moskvě* (*Живите в Москве*), v roce 2001 román *Jen moje Japonsko* (*Только моя Япония*), později, v letech 2005 a 2007, pak romány *Renat a drak* (*Ренат и дракон*) a *Káťa Čínská* (*Катя Китайская*).⁸⁷

Zvláštní a zajímavé je, že právě Prigovovy romány byly doposud velmi málo recenzovány, a když byla v roce 2007 v Moskvě připravována sbírka článků a materiálů o jeho tvorbě, bylo obtížné najít odborníka, který by byl schopný a ochotný poskytnout recenzi, kritiku Prigovových románů. V současné době se jim začal věnovat například **Michail Jampolskij (Михаил Ямпольский)**.⁸⁸

Dále bylo velké množství Prigovových děl publikováno na internetu. Jedná se jak o poezii a prózu, tak o odborné články, eseje a interview, žánr typický pro Prigova.

Z veršů to byla například následující díla: *Kdo je to* (*Кто это*), *Inteligentní federalismus* (*Умный федерализм*) a *Jediný důvod* (*Единственный резон*) dostupné na serveru Topos (Топос. Литературно-философский журнал).⁸⁹

⁸⁵ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 492

⁸⁶ Тамtéž

⁸⁷ Тамtéž

⁸⁸ КУКУЛИН, Илья. ЯВЛЕНИЕ РУССКОГО МОДЕРНА СОВРЕМЕННОМУ ЛИТЕРАТОРУ:: Четыре романа Д. А. Пригова. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. 2010, s. 398. ISBN 978-5-86793-748-5.

⁸⁹ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ

Mezi odborné články a eseje publikované online lze zařadit například článek s názvem *Konceptualismus. Přednáška v Tretjakovské galerii 8. května 2003* (*Концептуализм. Лекция в Государственной Третьяковской галерее 8 мая 2003 года*) dostupný také na serveru Topos (Топос. Литературно-философский журнал).⁹⁰

Z interview publikovaných na internetu lze zmínit například tyto: *Svět. Práce. Květen. D. A. Prigov odpovídá na otázky D. Bavliského* (*Мир. Труд. Май. Д. А. Пригов отвечает на вопросы Д. Бавильского*) z roku 2004 dostupné na serveru Topos (Топос. Литературно-философский журнал), *Mihotání mezi tělem a slovem. Rozhovor Vladimíra Salnikova s Dmitrijem Alexandrovičem Prigovem* (*Мерцание между телом и словом. Интервью Владимира Сальникова с Дмитрием Александровичем Приговым*) dostupné na serveru Ruský žurnál (Русский Журнал) a jiné.⁹¹ Ze všech interview je nejrozsáhlejší kniha *Hovoří Dmitrij Prigov* (*Говорит Дмитрий Пригов*) z roku 2002.⁹²

Je známo, že autor byl při psaní svých děl velice poctivý a zakládal si na dodržování určitého systému a disciplíny při své práci. Na veřejnosti rád stále opakoval, že jeho cílem je vytvořit 35 000 básní a že tento cíl bude naplňovat bez ohledu na své zdraví nebo inspiraci. Za své dílo se navíc cítil velmi zodpovědný, ocenění za svou tvorbu přijímal s obrovskou skromností, ochotně se účastnil veškerých přednášek a dalších akcí, na které byl pozván.⁹³

O tom, jak seriózně se svou prací a literaturou obecně Prigov zabýval, hovoří mimo jiné také slova německého filozofa a uměleckého kritika **Borise Groyse**, který vzpomíná a popisuje společná setkání s Prigovem.⁹⁴

И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 492

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ Tamtéž

⁹² GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Cit. dílo, s. 230

⁹³ GLANC, Tomáš. Poetická rozvědka Dmitrije Alexandroviče. In: *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 274

⁹⁴ ГРОЙС, Борис. Пoesия, культура и смерть в городе Москва. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010, s. 287. ISBN 978-5-86793-748-

„Мы часто с ним встречались и в Москве, и за границей, и каждый раз с ходу начинали обсуждать поэзию и искусство. Остальные темы Пригова просто-напросто не интересовали, казались скучными, ...“⁹⁵

Na Prigovovu píli, poctivost, zodpovědnost a vytrvalost při práci vzpomíná také již zmiňovaná hudební skladatelka Irajda Jusupova, která s Prigovem spolupracovala při vystoupeních.⁹⁶

„...все происходило, как договорились.“⁹⁷

Prigovova tvorba, zejména pak již zmiňovaná tvorba prozaická, byla doposud poměrně málo kritizována a recenzována. I přesto lze uvést několik literárních a uměleckých odborníků a kritiků, kteří se ve svých pracích literární a uměleckou činností Dmitrije Prigova zabývají.

Teoretik moderního umění Vitalij Pacjukov tvrdí, že se Prigovovo dílo v současné době stává stále více populární.⁹⁸

„Прошло совсем немного времени с тех пор, как ушел от нас Дмитрий Александрович Пригов, но с каждым днем его роль в современной культуре обретает все новые и новые смыслы, а рейтинг его наследия в области новейших художественных стратегий непрерывно возрастает.“⁹⁹

⁹⁵ Тамtéž, s. 287

⁹⁶ ЮСУПОВА, Ираида. «ТОЛЬКО МОЙ» ПРИГОВ. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 474

⁹⁷ Тамtéž, s. 474

⁹⁸ ПАЦЮКОВ, Виталий. Д. А. ПРИГОВ: МИФОЛОГИЯ РАДИКАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 479

⁹⁹ Тамtéž, s. 479

3 PŘEHLED PRIGOVOVÝCH PROZAICKÝCH A POETICKÝCH DĚL

V následujících přehledech je uveden přehled Prigovových poetických a prozaických děl, která vyšla knižně, vynechány jsou překlady děl do cizích jazyků.

3.1 POEZIE

Poezie ¹⁰⁰			
Rok vydání	Název - rusky	Název - česky	Místo vydání
1985	<i>Стихограммы.</i>	<i>Veršegramy</i>	Paříž, Francie
1990	<i>Слезы геральдической души</i>	<i>Slzy heraldické duše</i>	Moskva, RF
1993	<i>Пятьдесят капелек крови</i>	<i>Padesát kapek krve</i>	Moskva, RF
1994	<i>Звери нашей жизни. Стихи и рисунки</i>	<i>Zvířata našeho života. Verše a obrázky.</i>	Paříž, Francie
1994	<i>Детские стихи</i>	<i>Dětské básně</i>	Kolín nad Rýnem, Německo
1994	<i>Трое творений</i>	<i>Tři díla</i>	Kolín nad Rýnem, Německo
1995	<i>Явление стиха после его смерти</i>	<i>Zjevení verše po smrti</i>	Moskva, RF
1995	<i>Тексты нашей жизни</i>	<i>Texty našeho života</i>	Keele, Anglie
1996	<i>Запредельные любовники</i>	<i>Nedosažitelní milenci</i>	Moskva, RF
1996	<i>Собственные перепевы на чужие рифмы</i>	<i>Vlastní přezpívání cizích rýmů</i>	Moskva, RF
1996	<i>Сборник предуведомлений к разнообразным вещам</i>	<i>Sborník předběžných oznámení k různým věcem</i>	Moskva, RF
1996	<i>Милицанер и другие</i>	<i>Policajt a další</i>	Moskva, RF
1996	<i>Обращения к народу</i>	<i>Oslovení národa</i>	Moskva, RF
1996	<i>Собрание стихов. Т. I.</i>	<i>Sebrané verše, I.</i>	Vídeň, Rakousko

¹⁰⁰ АХМЕТЬЕВ, И., Е. ДЕГОТЬ, А. УРИЦКИЙ, И. КУКУЛИН а Д. ГОЛЫНКО-ВОЛЬФСОН. УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРНЫХ, ВИЗУАЛЬНЫХ, ТЕАТРАЛЬНЫХ, КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИХ И ИНЫХ РАБОТ Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 492-493

1963–1974		svazek	
1997	<i>Собрание стихов. Т. II. 1975–1976</i>	<i>Sebrané verše, 2. svazek</i>	Vídeň, Rakousko
1997	<i>Советские тексты</i>	<i>Sovětské texty</i>	Sankt-Petěrburg, RF
1997	<i>Написанное с 1975 по 1989</i>	<i>Napsáno v letech 1975 – 1989</i>	Moskva, RF
1998	<i>Написанное с 1990 по 1994</i>	<i>Napsáno v letech 1990 – 1994</i>	Moskva, RF
1998	<i>Подобранный Пригов. Стихи 1978–1993 гг.</i>	<i>Vybrané Prigov. Verše z let 1978- 1993</i>	Moskva, RF
1998	<i>Пригов Дмитрий Александрович</i>	<i>Dmitrij Alexandrovič Prigov</i>	Moskva, RF
1999	<i>Собрание стихов. Т. III. 1977</i>	<i>Sebrané verše, 3. svazek</i>	Vídeň, Rakousko
2000	<i>Евгений Онегин Пушкина</i>	<i>Puškinův Evžen Oněgin</i>	Sankt-Petěrburg, RF
2002	<i>Дитя и смерть</i>	<i>Dítě a smrt</i>	Moskva, RF
2002	<i>Неложные мотивы: Стихи</i>	<i>Pravdivé motivy: Verše</i>	Moskva, RF
2003	<i>Собрание стихов. Т. IV. 1978</i>	<i>Sebrané verše, 4. svazek</i>	Vídeň, Rakousko
2003	<i>Три грамматики</i>	<i>Tři gramatiky</i>	Moskva, RF
2003	<i>Книга книг: Избранные</i>	<i>Kniha knih: vybrané</i>	Moskva, RF
2007	<i>Разнообразие всего</i>	<i>Rozmanitost všeho</i>	Moskva, RF

3.2 PRÓZA

Próza ¹⁰¹			
Rok vydání	Název - rusky	Název - česky	Místo vydání
1994	<i>Сталинское</i>	<i>Stalinské</i>	Moskva, RF
2000	<i>Живите в Москве</i>	<i>Žijte v Moskvě</i>	Moskva, RF
2001	<i>Только моя Япония</i>	<i>Jen moje Japonsko</i>	Moskva, RF

¹⁰¹ Tamtéž, s. 493

2001	<i>Исчисления и установления</i>	<i>Výpočty a ustanovení</i>	Moskva, RF
2005	<i>Ренат и Дракон</i>	<i>Renat a drak</i>	Moskva, RF
2007	<i>Катя Китайская</i>	<i>Káťa Čínská</i>	Moskva, RF

4 Hlavní inspirační zdroje Prigovovy tvorby

4.1 Konceptualismus

Prigovova tvorba spadá do druhé poloviny dvacátého století, konkrétně do období prosazení se postmodernismu a do doby, kdy se v umění a literatuře objevuje konceptualismus.¹⁰²

Současně s konceptualismem se v ruské literatuře začíná objevovat také neobaroko. Oba směry vznikají v období „tání“ a teprve na konci 80. let dostávají autoři možnost publikovat svá díla oficiálně i v Rusku.¹⁰³

Právě Dmitrij Prigov je považovaný za jednoho z předních zakladatelů konceptualismu. Konceptualismus můžeme definovat jako - „*направление в искусстве, прозе и поэзии последних двадцати лет советского строя, возникшего как эстетическая акция на „зрелый“ социалистический реализм, искусство застоя и его реальность.*“¹⁰⁴

Jeden z prvních teoretiků konceptualismu, Boris Groys, konceptualismus popisuje takto: „*концептуальное искусство демонстрирует не изолированное произведение, а представляет собой художественный анализ того социального и культурного контекста, благодаря которому любой объект может приобрести эстетический статус.*“¹⁰⁵

Do literatury se konceptualismus dostává z výtvarného umění v 60. a 70. letech 20. století. Ve výtvarném umění, stejně jako v literatuře, představuje tedy konceptualismus reakci na oficiální sovětské umění své doby, s jejímiž atributy zachází a transformuje je. V literatuře se projevuje především v poezii. Pro takovou poezii je typická jednoduchost a

¹⁰² ЛЕЙДЕРМАН, Н. Л. а М. Н. ЛИПОВЕЦКИЙ. *Современная русская литература - 1950-1990-е годы: Том 2.* Москва: Академия, 2003, str. 422-437. ISBN 5-7695-1454-X.

¹⁰³ Тамtéž

¹⁰⁴ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах.* Москва: ОЛМА-ПРЕСС Инвест, 2005, str. 119. ISBN 5-94848-211-1.

¹⁰⁵ ЛЕЙДЕРМАН, Н. Л. а М. Н. ЛИПОВЕЦКИЙ. *Современная русская литература - 1950-1990-е годы: Cit. dílo,* s. 427

silná ironičnost. Básníci ve svých dílech zobrazují a zesměšňují státní ideologii, „*realita je zobrazována v duchu naivně primitizovaného sociálního myšlení.*“¹⁰⁶

„*Konceptualismus chce definovat nový rozměr kultury vzniklý přeměnou hodnot všech kulturně společenských vztahů. Ironie není pouhou intelektuální reflexí, ale kyselinou, která rozleptává pseudokulturní vrstvy objektu, pod kterými se obnažují prázdná schémata hesel a zprofanovaného pohledu na svět.*“¹⁰⁷

Mezi zásadní rysy charakteristické pro konceptualistická díla lze zařadit myšlenku poskytnutí absolutní svobody umělci a umění. I sám Prigov měl takový názor, že umění by mělo být svobodné, volné.

„...я являю то, что искусство и должно являть – свободу...“¹⁰⁸

Dalšími představiteli konceptualismu v literatuře byli kromě Dmitrije Prigova například spisovatelé **Lev Rubinštejn (Лев Рубинштейн)**, **Vladimir Sorokin (Владимир Сорокин)**, **Leonid Sokov (Леонид Соков)**, **Erik Bulatov (Эрик Булатов)**, **Илья Кабаков (Илья Кабаков)** a další.¹⁰⁹

Ovšem při porovnání Prigovovy činnosti a činnosti ostatních konceptualistů je znatelné, že Prigov byl umělecky a literárně výrazně aktivnější než ostatní. Toto tvrzení potvrzují i následující slova **Jevgenije Dobrenka (Евгений Добренко)**.

„*В окружении коллег-концептуалистов Пригов оказался самым синтетичным (поэт, прозаик, художник, скульптор, инсталлятор, режиссер, перформансист, критик и теоретик искусства), самым продуктивным (объемы пригововского наследия стали легендой), самым артикулированным (его «предуведомления», комментарии, лекции, интервью, манифесты являются лучшими критическими текстами о его собственном творчестве)...*“¹¹⁰

¹⁰⁶ POSPÍŠIL, Ivo. *Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů*. Praha: Libri, 2001, s. 331. ISBN 80-7277-068-3.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 331

¹⁰⁸ КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. Cit. dílo

¹⁰⁹ ЛЕЙДЕРМАН, Н. Л. а М. Н. ЛИПОВЕЦКИЙ. *Современная русская литература - 1950-1990-е годы*: Cit. dílo

¹¹⁰ ДОБРЕНКО, Е. Был и остается (вместо предисловия). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. 2010, s. 27. ISBN 978-5-86793-748-5.

4.2 VIZUÁLNÍ POEZIE

Od druhé poloviny 50. let začal vzrůstat zájem o intermediální formy umění – o takové formy, ve kterých se dílo nachází mezi hranicemi jednotlivých uměleckých disciplín. Oblíbené bylo zejména stírání hranic mezi literaturou a výtvarným uměním. Jednou z podob intermediální tvorby se stala právě vizuální poezie, která umožňovala experimenty s textem, jazykem a obrazem.¹¹¹

Takové formy umění je možné ve druhé polovině 20. století sledovat i u Prigova, který také vytvářel díla na pomezí literatury a výtvarného umění.

Počátky vizuální poezie sahají až do antického Řecka a doposud se projevuje v různých periodách.¹¹² Běloruský a ruský barokní spisovatel **Simeon Polockij (Симеон Полоцкий)** vytvářel konkrétní poezii. Texty svých básní uspořádal například do tvaru hvězdy nebo srdce (viz Přílohy – Obrázek XII a Obrázek XIII).¹¹³ Vizualizace textu se projevovала i u ruských futuristů, např. v dílech **Vasilije Kamenského (Василий Каменский)**.¹¹⁴ Ten po vizuální stránce věnuje pozornost zejména kombinacím několika různých fontů a velikostí písma v jedné básni (viz Přílohy – Obrázek XIV).¹¹⁵ Vizuální poezie objevuje i v dílech řady expresionistů. V roce 1905 německý básník **Christian Morgenstern** vytvořil dokonce báseň bez použití slov, skládající se pouze z kombinací pomlček a obloučků (viz Přílohy – Obrázek XV).¹¹⁶

¹¹¹ KRÁTKÁ, Eva. Úvod/Česká vizuální poezie šedesátých let a její teorie. In: *Česká vizuální poezie: teoretické texty*. Brno: Host, 2013, s. 7-42. ISBN 978-80-7294-736-2.

¹¹² HOROVÁ, Anděla, ed. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1995, s. 909-910. ISBN 80-200-0522-6.

KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Brno: Host, 2016, s. 21-22. ISBN 978-80-7491-501-7.

¹¹³ СКРИПКА. XIX век – Золотой век русской литературы: Обзорная лекция преподавателя русского языка и литературы Елены Николаевны Скрипки [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: http://www.mgl.ru/www/www/library/165/The_Golden_Age_of_Russian_Literature.html

¹¹⁴ HOROVÁ, Anděla, ed. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Cit. dílo, s. 909-910

¹¹⁵ *Танго с коровами – Василий Каменский* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <http://www.togdazine.ru/article/2061>

¹¹⁶ KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Cit. dílo, s. 44

Ve vizuální poezii tedy dochází k potlačení sémantického významu slov, jazyk slouží především jako materiál sloužící k výstavbě děl. Důraz je kladen zejména na vizuální podobu díla.¹¹⁷

Také Prigov tvořil básně, ve kterých se zaměřoval více na jejich vizuální podobu než sémantický obsah. Příkladem mohou být jeho *Veršegramy* (viz Přílohy – obrázek IX, obrázek X, obrázek XI). Jedná se o díla, která je možné označit jako intermediální – stojící na pomezí mezi literárním a uměleckým dílem.¹¹⁸

Rozvoj vizuální poezie ovlivnil i italský futurista Filippo Tommaso Marinetti. Marinetti už na počátku 20. století vytvořil dva teoretické spisy věnující se literární tvorbě – *Technický manifest futuristické literatury* a *Zrušení syntaxe. Bezdrátová imaginace. Osvobozená slova*. První jmenovaný vyšel 11. května 1912, druhý pak přesně o rok později. Marinetti vytvořil koncepci osvobozených slov. Dle jeho názoru byla tehdejší syntax zastaralá a hlavně nepotřebná.¹¹⁹ Kromě toho považoval za nepotřebná například adjektiva a adverbia.¹²⁰ Stejně tak Prigov své texty píše jednoduchým, prostým jazykem.¹²¹

Marinetti se také snažil se prosadit poezii osvobozenou od psychologie a subjektivity. Snažil se o vyloučení role básníka („já“) z děl.¹²² I Prigov některá svá díla psal bez emocí, bez subjektivního názoru a vlivu autora. Básník v některých Prigovových textech působil jako pouhý zapisovatel, který shromažďoval a na papír zaznamenával údaje.¹²³ Příkladem takového postupu v Prigovově tvorbě může být báseň *No pasarán (Ho nasapan)* z roku 1993.¹²⁴

¹¹⁷ KRÁTKÁ, Eva. Úvod/Česká vizuální poezie šedesátých let a její teorie. In: *Česká vizuální poezie: teoretické texty*. Cit. dílo

¹¹⁸ Podrobněji v kapitole 5.2 Jazyk

¹¹⁹ KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Cit. dílo, s. 26-27

¹²⁰ Tamtéž, s. 27-28

¹²¹ Podrobněji v kapitole 5.2 Jazyk

¹²² KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Cit. dílo, s. 28-29

¹²³ Podrobněji v kapitole 5.2 Jazyk

¹²⁴ Podrobněji v kapitole 5.2 Jazyk

4.3 ZAUMNÝ JAZYK

Zaum je básnický jazyk ruské literatury z počátku 20. století.¹²⁵

„*Заумный язык – значит находящийся за пределами разума.*“¹²⁶

Janeček uvádí čtyři druhy zaumi. Ty se od sebe odlišují podle toho, jakého jazykového plánu se týkají. Proto je možné podle Janečkovy klasifikace rozlišovat zaum fonetickou, morfologickou, syntaktickou a suprasyntaktickou. Ve fonetické zaumi dochází k tomu, že zvuky jsou skládány do nových kombinací, ve kterých pak vznikají neidentifikovatelné morfémy. V morfologické zaumi jsou používány známé morfémy v nových kombinacích. Jednotlivé morfémy jsou kombinovány takovým způsobem, že význam nově vzniklého slova není úplně jasný. Pro syntaktickou zaum je typické, že využívá známá slova, která jsou ale ve větách kombinována tak, že syntaktický vztah mezi jednotlivými slovy ve výsledné větě je porušen. Slova ve větách často stojí na nesprávném místě, gramatické kategorie podmětu a přísudku se neshodují, někdy chybí nebo jsou špatně použita interpunkční znaménka. Suprasyntaktická zaum vzniká tehdy, když během recepce textu zůstaně jeho význam nejasný i přesto, že jsou v něm používány konstrukce gramaticky správné. Týká se především mimojazykových prvků, jako jsou například ironie, parodie nebo humor, které zůstanou v textu nejasnými.¹²⁷

Termín je nejčastěji spojován se jmény futuristů **Velimíra Chlebnikova (Велимир Хлебников)** a **Alexeje Kručonycha (Алексей Кручёных)**. Ti společně působili v literárně-umělecké futuristické skupině *Gileja (Гилея)* a jejich cílem bylo navrhnout nový, svobodný jazyk pro použití při básnické tvorbě. Do té doby v poezii používaný každodenní jazyk totiž představoval překážku pro svobodnou tvorbu, protože básníkovi dle

¹²⁵ ШКЛОВСКИЙ, Виктор. О заумном языке. *Русская речь* [online]. 1997, (3), 27. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://russkayarech.ru/files/issues/1997/3/04-shklovskij.pdf>

¹²⁶ Tamtéž

¹²⁷ JANECEK, G. *The Transrational Poetry of Russian Futurism* [online]. San Diego, California: San Diego State University Press, 1996, s. 5 [cit. 2019-04-14]. ISBN 1-879691-41-8. Dostupné z: https://monoskop.org/images/f/f4/Janecek_Gerald_Zaum_The_Transrational_Poetry_of_Russian_Futurism_1996_Introduction.pdf

jejich názorů neumožňoval naprosto svobodné myšlení.¹²⁸ Dle Kručonychova názoru právě „*zaum probouzí a dává svobodu tvůrčí fantazii*“.¹²⁹

Charakteristické pro zaumný jazyk bylo, že se začínal zajímat o zvukovou stránku jazyka více než o jeho sémantický význam. Kritik a teoretik umění Karel Teige tvrdil, že básníci zaumného jazyka píšou „*poezii, která nemá naturalistického smyslu, která zpívá, aby zpívala, poezii zvučících slov*“.¹³⁰

Chlebnikov a Kručonych dále uváděli, že „*slova je třeba rozřezávat a znovu spojovat, a vytvářet tak asémantický, zaumnyj, jazyk*“¹³¹ a na slova bylo pohlíženo jako na asémantické alogické souhrny hlásek.¹³²

Kručonych sám vytváří básně z kousků rozřezaných slov, které samy o sobě nemají žádný sémantický význam. V první básni psané zaumným jazykem používá pouze kořeny různých slov, ze kterých pak báseň skládá.¹³³

„Дыр бул щыл
убещур
скуп
вы со бы
р л эз“¹³⁴

Také Prigov v některých svých dílech používá jazyk, u kterého se zaměřuje spíše na jeho zvukovou podobu než na sémantický význam. Možná i proto, že řada jeho děl byla určena právě k ústnímu přednesu. Některá slova zkracuje nebo naopak prodlužuje. Slova

¹²⁸ PRANJÍČ, Kristina. Logika zaumnega jezika ruske avantgarde. *Slavistična revija* [online]. 2016, 64(3), 325-339 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: https://srl.si/ojs/srl/article/view/COBISS_ID-62396514

¹²⁹ KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Cit. dílo, s. 35

¹³⁰ Tamtéž, s. 34

¹³¹ Tamtéž

¹³² Tamtéž, s. 34-35

¹³³ *Стихотворный триптих А. Кручёных Дыр бул щыл* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.ka2.ru/nauka/janecek_2.html

¹³⁴ *Алексей Кручёных - Дыр бул щыл* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://45parallel.net/aleksey_kruchenykh/dyr_bul_schyl.html

často nemají žádný sémantický význam, jedná se o alogické souhrny hlásek. Jsou to například některé z jeho *Azbuk*.

„А убитъ не можешь

Б а убитъ не можешь

В аб убитъ не можешь

Г абв убитъ не можешь

Д абвг убитъ не можешь“¹³⁵

„А-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

Ба-ба-ба-ба-ба-а-а-а-а-а!

Ваба-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

Гаваба-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

Дагаваба-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

Едагаваба-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

Жедагаваба-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!“¹³⁶

¹³⁵ ПРИГОВ. *АЗБУКА27* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <http://www.prigov.ru/bukva/azbuka27.php>

¹³⁶ ПРИГОВ. *АЗБУКА57* [online]. Cit. dílo

5 POEZIE

V této kapitole diplomové práce bude představena Prigovova básnická tvorba a její charakteristické rysy; pozornost bude věnována především struktuře jeho děl, použitým jazykovým prostředkům a možným interpretacím těchto děl.

Jednotlivé prvky je možné pozorovat jak v dílech z počátku Prigovovy tvorby, tak v těch, která byla vytvořena po 90. letech, kdy začal být autor publikován oficiálně. Proto jsou jednotlivé rysy nejprve stručně popsány a poté představeny pomocí krátkých úryvků z děl s rozdílnou dobou vzniku.

5.1 STRUKTURA

Část poezie A. D. Prigova se na první pohled zdá být díky své struktuře tradiční; autor své běžně dělí na jednotlivé strofy, používá velká písmena na počátku každého verše, používá běžné druhy rýmů (sdružený, obkročný, střídavý a další) a dělení na strofy, objevují se běžné figury a tropy.

Taková struktura básní se objevuje již v řadě básní, které vznikly před 90. lety, a to např. v básni *Oddaný seržant (Верный сержант)* z roku 1972:

„Не стал острее нож, но стала твердь нежнее

Под грубоотканым, рушащим дождем

Я вижу этих нитей продолженье

В соседний день, который и не ждем.

Так рассуди нас, крохотная пташка!

Ты говоришь веселым языком,

Таким веселым, что подумать страшно,

*Где ты живешь и празднуешь о ком.*¹³⁷

Prigovova poezie, i poezie dalších konceptualistů, se zdá být svou strukturou až primitivní. Autoři volí opravdu velmi jednoduchou formu svých textů hlavně proto, aby jí porozuměl co nejširší okruh čtenářů.

¹³⁷ ПРИГОВ, Д. А. *Москва. Москва: НЛЮ, 2016, s. 117. ISBN 978-5-4448-0494-0.*

Záměrný primitivizmus v konceptualistické tvorbě popisuje i ruský literární kritik a historik **Andrej Zorin (Андрей Зорин)**.

„В приговских текстах реализуются все основные принципы поэтики примитивизма: ясный космос с недвусмысленным противопоставлением добра и зла, четкая символика, подчеркнутый схематизм словесного рисунка и его видимая неумелость, ...“¹³⁸

Jednoduchost a strohost svých veršů si ale uvědomuje i sám Prigov.

„Моя же скромная муза с детства пленилась такими скучными предметами, как гносеология, логика и структурная грамматика. ... В данном же случае она (поэзия) является без всяких прикрас, имея мало шансов приглянуться кому-либо вообще, кроме уж самых жалостливых.“¹³⁹

Někdy právě naopak autor jednoduchou strukturu a pravidelnost básní porušuje a narušuje čtenářovo zautomatizované čtení. Tohoto narušení dociluje tím, že některé básně ukončuje „Prigovským přívěskem“ („ocáskem“) – krátkým řádkem, který porušuje metrum.¹⁴⁰ Již výše zmiňovaný Andrej Zorin tvrdí, že právě Prigovský ocásek je nejcharakterističtějším prvkem Prigovovy poezie.¹⁴¹

„Этот висячий хвостик стал вообще характерной приметой версификации Пригова. Не без претензии на введение нового литературоведческого термина я бы назвал его приговской строкой.“¹⁴²

¹³⁸ ЗОРИН, Андрей. СЛУШАЯ ПРИГОВА...: (Записанное за четверть века). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010, s. 304. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹³⁹ ВИТТЕ, Георг. «ЧЕГО БЫ Я С ЧЕМ СРАВНИЛ»: ПОЭЗИЯ ТОТАЛЬНОГО ОБМЕНА Д. А. ПРИГОВА. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010, s. 87. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹⁴⁰ POSPÍŠIL, Ivo. *Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů*. Praha: Libri, 2001, s. 479. ISBN 80-7277-068-3.

¹⁴¹ ЗОРИН, Андрей. СЛУШАЯ ПРИГОВА...: (Записанное за четверть века). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. Cit. dílo, s. 304-305

¹⁴² Tamtéž, s. 304

Často se Prigovský přívěsek objevuje např. v *Obraze Reagana v sovětské literatuře (Образ Рейгана в советской литературе)* z roku 1983:

„И довод выдвигать коммунистический

Неодолимый и почти мистический

Который и доказывать не надо

Он в сердце уж у них, у гадов

Сам“¹⁴³

„И видел – над Кубой

Всходила луна

И бородатые губы

Шептали: Хрена

Вам“.¹⁴⁴

Velká část Prigovových děl je uvedena tzv. „předběžným upozorněním“ (предуведомление) – útvarem, jehož pomocí autor svá díla uvádí a zasazuje do určitého rámce. U cyklů děl tento útvar funguje jako společný prvek pro všechny části cyklu. Sám autor tvrdí, že prostřednictvím předběžného upozornění se snaží poskytnout pohled na dílo z pohledu jiného člověka než je autor celého textu.¹⁴⁵

5.2 JAZYK

Pro Prigovovu tvorbu je charakteristické mísení různých funkčních stylů, čímž autor podtrhuje jeden ze svých zásadních postojů k umění – poskytnutí svobody umělcům při jejich tvorbě.¹⁴⁶

¹⁴³ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 459

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 466

¹⁴⁵ GLANC, Tomáš. Poetická rozvědka Dmitrije Alexandroviče. In: *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 271-272

¹⁴⁶ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах*. Москва: ОЛМА-ПРЕСС Инвест, 2005, s. 122. ISBN 5-94848-211-1.

„Любой язык, взятый сам по себе, имеет тоталитарные амбиции. Он старается вытеснить другие языки, он заставляет даже забыть об их существовании, он стремится — по словам Пригова — захватить весь мир, покрыть его своими терминами и показать, что он — абсолютная истина.“¹⁴⁷

Ve svých dílech autor používá slovní zásobu z různých lexikálních vrstev. Mísí spisovný jazyk, hovorové výrazy a nezřídka se v jeho textech objevují i vulgarismy. Právě takové kombinování slovní zásoby z rozdílných lexikálních vrstev je typické pro literaturu postmodernismu a zvláště soc-artu.¹⁴⁸

Opakované použití vulgarismů upoutává pozornost v řadě Prigovových děl, například v básních s názvem *На уровне здравого смысла (Na úrovni zdravého rozumu)* z roku 1982 nebo v díle *Образ Рейгана в советской литературе (Obraz Reagana v sovětské literatuře)*.

„А счастье живет вот с такими блядьми“¹⁴⁹

„Выходит какая-то старая блядь“¹⁵⁰

„Сгинь же ты пидор вонючий

И мериканская блядь“¹⁵¹

Vulgarismy se v Prigovových dílech objevují i v období po 90. letech 20. století, kdy se autor stal oficiálně publikovaným. Stejně vulgarismy, které autor používal ve své dřívější tvorbě, lze najít i v díle *Продолжение рутины (Pokračování rutiny)* z roku 2002.

„Просто вот летаю, блядь!“¹⁵²

¹⁴⁷ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах.* Cit. dílo, s. 122

¹⁴⁸ SOVÁKOVÁ, Jana a Vladimír FILIPOV. *Přehled ruské literatury: od Slova o pluku Igorově k postmodernismu.* Plzeň: Fraus, 1999, s. 106-107. ISBN 80-7238-012-5.

¹⁴⁹ ПРИГОВ, Д. А. *Москва.* Cit. dílo, s. 137

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 136

¹⁵¹ Tamtéž, s. 451

¹⁵² Tamtéž, s. 495

Prvky hovorové řeči se objevují také v básních *Apoteóza policajta (Апофеоз Милицанера)* z roku 1978.

„Послужи-ка, брат, народу!“¹⁵³

Tyto prvky autor využívá k tomu, aby měl možnost přesněji vystihnout povahu a chování hlavního hrdiny. Policajt se výše zmíněným oslovením obrací k námořníkovi, a aby mu dal najevo, že jsou si rovni a ani jeden z nich není společensky více nebo méně významný než ten druhý, obrací se k němu jako ke svému příteli. Do češtiny by bylo možné použité oslovení „брат“ přeložit jako „brácho“ nebo „kamaráde“, což jasně naznačuje jejich rovnoprávný vztah.

Kromě toho se nejen Prigovovi, ale i dalším konceptualistům zdá tehdejší slovní zásoba zastaralá a nevyhovující pro jejich tvorbu. Proto sami začínají vytvářet neologismy.¹⁵⁴

V poezii se dále autor někdy uchyluje k opakování a výčtu informací. To proto, aby dosáhl patetického účinku.¹⁵⁵ Jeho dílo tak působí jako pouhý zápis informací, jen jako jejich záznam. Tvorba se nezaměřuje na žádné emoce, dílo je odtaženo od autora.

Strohý záznam informací je typický i pro další konceptualisty; podobně Vladimír Sorokin ve svém románu *Fronta (Очередь)* z roku 1985 představuje přepis dialogů lidí čekajících ve frontě.¹⁵⁶

„Prosim vás, kdo je poslední?“

„Asi já, ale za mnou je ještě nějaká paní v modrém plášti.“

„Takže já jsem za ní, jo?!“

„Jo. Vona hnedka přijde. Stoupněte si zatím za mě.“¹⁵⁷

¹⁵³ Tamtéž, s. 222

¹⁵⁴ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах.* Cit. dílo, s. 122

¹⁵⁵ KASACK, Wolfgang. *Slovník ruské literatury 20. století.* Praha: Votobia, 2000, s. 404. ISBN 80-7220-084-4.

¹⁵⁶ SOROKIN, Vladimír Georgijevič. *Fronta.* Praha: Malá Skála, 2003. ISBN 80-902777-7-2.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 21

Snad nejvýrazněji se tento prvek v Prigovově poezii projevuje v básni *No pasarán* (*Ho pasaran*) z roku 1993, která je celá tvořená několika stále se opakujícími slovy. Autor v ní stejně jako Sorokin představuje přepis rozhovoru. V Prigovově případě se jedná o rozhovor mezi dvěma revolucionáři.¹⁵⁸

„Гаврош! Гаврош!

Ты слышишь ли, мальчик?

Но пасаран

Но пасаран

Но пасаран

или

Но пасаран

Но пасаран

Но пасаран

или

Но пасаран

Но пасаран

Но пасаран

или

Если враг не сдается – его уничтожают

Если враг не сдается – его уничтожают

Если враг не сдается – его уничтожают

*Гаврош! Гаврош!*¹⁵⁹

Velké množství informací a jejich četné opakování autor ale nevyužívá k tomu, aby vytvořil co nejrozsáhlejší díla. Jeho cílem je spíše „само количество сделать произведением.“¹⁶⁰

¹⁵⁸ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 477

¹⁵⁹ Тамtéž

Jiní kritici tvrdí, že tak velké množství děl Prigov produkoval především proto, že jeho cílem bylo „заполнять текстами все смысловое пространство эпохи.“¹⁶¹

Také **Andrej Zorin** se zabýval častým opakováním a velkým množstvím textů a o Prigovi uvádí, že „сам он представляет себя читателю как поэта не качества, а количества.“¹⁶²

Nadměrná produkce textů tedy může na některé literární kritiky i čtenáře působit nedůvěryhodně, Prigov toto tvrzení však vyvrací a o svém psaní hovoří jako o každodenní rutině.¹⁶³ Pokud se tedy psaní věnoval několik hodin denně, a psaní se tak stalo nedílnou součástí jeho každodenního života, je zcela logické, že produkoval tak obrovské množství nejen literárních textů.

*„Но у меня система работы в литературе выработана по аналогии с изобразительным искусством. Это такая рутина, мое многописание, — это не проблема того, как можно больше написать, а проблема ежедневной рутины письма.“*¹⁶⁴

*„Два-три стихотворения в день я пишу ежедневно вне зависимости от того, пишу ли я прозу параллельно. Каждый день я рисую без всяких перерывов, воскресений, там, отпусков, болезни от десяти вечера до пяти утра, это каждый Божий день.“*¹⁶⁵

Velice důležité pro Prigovovy texty je i to, že je nelze označit pouze jako literární texty, které by měly být určeny výhradně pro publikování například v knihách, sbornících, časopisech, nebo almanaších. Mají totiž i jinou funkci, a proto je možné o některých z nich hovořit jako o dílech intermediálních.

¹⁶⁰ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах.* Cit. dílo, s. 121

¹⁶¹ ЗОРИН, Андрей. СЛУШАЯ ПРИГОВА...: (Записанное за четверть века). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов.* Cit. dílo, s. 304

¹⁶² Tamtéž, s. 305

¹⁶³ ПРИГОВ а ЭПШТЕЙН. ПОПЫТКА НЕ БЫТЬ ИДЕНТИФИЦИРОВАННЫМ. In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов.* 2010, s. 55. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹⁶⁴ Тамtéž

¹⁶⁵ Тамtéž

„*Intermedialita znamená překračování hranic mezi komunikačními médii, jež jsou konvenčně chápána jako distinktivní....*“¹⁶⁶

S tím souvisí i to, jakým způsobem Prigov chápal roli básníka. Nebyl to totiž člověk, který by výhradně psal pouze básně. Dle myšlenek a názorů Prigova byl básník mnohostranně nadaným člověkem, který současně plnil různé sociální role a měl současně hned několik profesí. Básník pro něj byl zároveň i televizním hercem, romanopiscem, účinkujícím a interpretem, výtvarným umělcem, myslitelem a jednoduše jedinečným a vysoce talentovaným člověkem. Důležité také bylo, že to byl člověk, který se před lidmi nestyděl a rád se s lidmi stýkal. Všechny oblasti umění a kultury, a tím pádem i oblasti básnickovy činnosti, byly dle Prigova vzájemně úzce propojeny.¹⁶⁷

S takovou myšlenkou tedy přistupoval autor i ke své činnosti. Prigovovy texty proto překračují a porušují hranice literárního textu a stávají se například součástí buď hudebního nebo dramatického představení, nebo součástí uměleckého díla.

„...соотносясь с традициями звуковой поэзии, sound poetry, poésie sonore и акустического искусства, возникшими в послевоенную эпоху, Пригов в устном исполнении, в авторском чтении, в своих «оральных» перформансах переходит грань, отделяющую его поэзию от музыкального и драматического искусств“¹⁶⁸

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách této práce, Prigov svá díla často a s oblibou přednášel na veřejnosti a využíval je jako součást svých dramatických nebo hudebních vystoupení. Proto pro něj bylo nezbytně nutné, aby se naučil správně pracovat se svým hlasem a dovedl zejména správně intonovat. To Prigov dokázal tak výborně, že si vytvořil svůj vlastní způsob interpretace svých textů a lze tvrdit, že se tak jedná o jeho další samostatnou formu umění.¹⁶⁹

¹⁶⁶ ADAMOVIČ a WOLF. Intermedialita: široké pole výzkumu a výzva literární vědě. *Česká literatura*[online]. 2011, 59(1), 62-85 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/42688131?seq=1#page_scan_tab_contents

¹⁶⁷ ГОЛЫНКО-ВОЛЬФОН, Дмитрий. ЧИТАЯ ПРИГОВА: НЕОДНОЗНАЧНОЕ И НЕОЧЕВИДНОЕ. In: *Неканонический классик*. 2010, s. 112-137. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹⁶⁸ ХЭНСГЕН, Сабина. ПОЭТИЧЕСКИЙ ПЕРФОРМАНС: ПИСЬМО И ГОЛОС. In: *Неканонический классик: Сборник статей и материалов*. 2010, s. 323. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹⁶⁹ Тамtéž, s. 317-329

před publikem a s publikem komunikovat.¹⁷³ Kromě Majakovského byly literární večery a veřejná vystoupení však zálibou i řady dalších futuristů, například **Sergeje Jesenina (Сергей Есенин)**.¹⁷⁴

Nelze opomenout ani přechod básnického textu k uměleckému dílu.

„Как художник Пригов создавал книги, и, наоборот, как поэт он превращал свои книги в художественные объекты...“¹⁷⁵

Svou vizuální podobou snad nejvíce upoutávají pozornost básně z cyklu *Veršegramy (Стихограммы)* z roku 1985 (viz Přílohy - obrázek IX, obrázek X, obrázek XI). Jedná se ještě o text nebo báseň, která by mohla být publikována v knize, nebo se jedná už o obraz?

Podobně je možné hodnotit a přemýšlet i o jeho dalších textech. Jsou to například texty *Výzvy občaniŕm (Обращения к гражданам)* z let 1985 – 1987 (viz Přílohy – obrázek VIII). Tyto texty jsou v současné době publikovány ve sbornících prezentujících Prigovovo dílo, a na mnohé čtenáře tak mohou působit jako krátké úryvky z literárních děl. Původně Prigov tyto krátké texty využíval k úplně jiným účelům, konkrétně texty vylepoval na stromy v moskevských ulicích nebo je rozdával publiku.

„Попросту, я нарезал эти обращения тонкими полосками и те, которые я обозначал для себя как Экология природы, я расклеивал по деревьям московских улиц (за что серьезно и пострадал от, как их теперь называют, силовых структур). Другие же, определяемые мной как Экология души, я раздавал людям при встречах, во время всяческих сборищ, выставок и чтений.“¹⁷⁶

Z Prigovových slov ve výše uvedeném úryvku je zřejmé, že autor své texty používal také jako plakáty nebo letáky. Z tohoto důvodu je možné činnost Dmitrije Prigova

¹⁷³ SOVÁKOVÁ, Jana a Vladimír FILIPOV. *Přehled ruské literatury: od Slova o pluku Igorově k postmodernismu*. Cit. dílo, s. 106-107

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 71

¹⁷⁵ ХЭНСГЕН, Сабина. ПОЭТИЧЕСКИЙ ПЕРФОРМАНС: ПИСЬМО И ГОЛОС. In: *Неканонический классик: Сборник статей и материалов*. Cit. dílo, s. 323

¹⁷⁶ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 234

opět srovnat s činností již zmíněného futuristy Vladimíra Majakovského, který se tvorbou plakátů také zabýval – kreslil agitační plakáty a psal k nim veršované nadpisy.¹⁷⁷

Podobností mezi činností Prigova a Majakovského se zabýval i profesor Jevgenij Dobrenko.

*„Пригов и был Маяковским постсоветской эпохи, последним русским прижизненным поэтом-классиком, представлявшим не столько поколение, сколько направление.“*¹⁷⁸

5.3 INTERPRETACE

V této podkapitole budou představeny nejzásadnější myšlenky Prigovových básnických děl. Budou doloženy pomocí několika úryvků z básnických cyklů *Apoteóza policajta* (*Апофеоз милиционера*), *Verše na každý den* (*Вирши на каждый день*), *Na úrovni zdravého rozumu* (*На уровне здравого смысла*) a *Osobní zkušenosti* (*Личные переживания*) a *Banální úvaha na téma svobody* (*Банальное рассуждение на тему свободы*).

Centrální linii tvoří ironizace a parodie socialistického umění a režimu, role básníka v něm, literární tvorby jako takové a sebe sama jako spisovatele. Výrazné je zobrazení banalit každodenního života brežněvovské epochy, ovšem neopominutelný je i existenciální rozměr řady textů

I přes svou klasickou, tradiční strukturu vybraných Prigovových básní tyto básně obsahově vůbec tradiční nejsou. Ve skutečnosti je jejich cílem hledat nedostatky právě takové klasické poezie, ironizovat a parodovat ji.

*„При этом «основной объект иронии П.— не единичные стихотворения того или иного по-эта, не какой бы то ни было реальный поэт и даже не какое-либо поэтическое направление, а само понятие поэзии как таковой.“*¹⁷⁹

¹⁷⁷ SOVÁKOVÁ, Jana a Vladimír FILIPOV. *Přehled ruské literatury: od Slova o pluku Igorově k postmodernismu*. Cit. dílo, s. 65-68

¹⁷⁸ ДОБРЕНКО, Е. Был и остается (вместо предисловия). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007)*. Cit. dílo, s. 26

¹⁷⁹ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах*. Cit. dílo, s. 120

Využitím různých masek (tzv. „imidží“) tak dokázal Prigov ironizovat například typické lyrické hrdiny nebo velice časté cíle poezie – řešení politických, filozofických a dalších problémů.¹⁸⁰

„Центральной особенностью его эстетики является создание имиджей авторского сознания — неких квазиавторов, авторских масок, концентрированно воплощающих наиболее популярные архетипы русской культуры, или точнее, русского и советского культурного мифа.“¹⁸¹

Některá svá díla pomocí zmiňovaných masek psal z pohledu homosexuálů nebo například z ideologicky sovětských pozic.¹⁸² V dílech z počátku devadesátých let tak vystupují například policista, požárník, baletka nebo historické osobnosti (Lenin, Stalin, Hitler a řada dalších).¹⁸³

„Zisk plynoucí z tohoto chameleonství spočíval kromě toho, že většina jeho děl vyniká strhující zábavností, také v možnosti promítnout „individuální syndrom“ na kulturní epochu, v níž autor působí.“¹⁸⁴

Prigov poukazuje i na nedostatky své vlastní básnické činnosti a ukazuje a zesměšňuje to, co si někteří lidé myslí, že je „správná“ poezie a její záměr. Přemýšlí o roli autora a o smyslu básnictví. V jedné ze svých básní uvádí, že se jeho dílo nelíbí dokonce ani jeho ženě, protože nesplňuje tehdejší požadavky na poezii – verše by totiž podle tehdejších norem měly být mravní, měly by být užitečné a nápomocné básníkovi a jeho rodině; například tím, že za ně autor získává finanční odměnu. S touto myšlenkou se ale Prigov neztotožňuje a ve svém díle ji zesměšňuje.

„Мои стихи жене не нравятся

¹⁸⁰ POSPÍŠIL, Ivo. *Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů*. Cit. dílo

¹⁸¹ ЛЕЙДЕРМАН, Н. Л. а М. Н. ЛИПОВЕЦКИЙ. *Современная русская литература - 1950-1990-е годы: Том 2*. Cit. dílo, s. 429

¹⁸² GLANC, Tomáš. Poetická rozvědka Dmitrije Alexandroviče. In: *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo

¹⁸³ СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Библиографический словарь: в 3 томах*. Cit. dílo, s. 120-122

¹⁸⁴ GLANC, Tomáš. Poetická rozvědka Dmitrije Alexandroviče. In: *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. Cit. dílo, s. 272

Она права, увь, при этом
Стихи женатого поэта
Должны быть по природе нравственны

Смыслу семейному способствуя
Должны ему в подмогу быть
Хотя бы как, хотя бы косвенно
*Хотя бы деньги приносить*¹⁸⁵

Prigov také mění a ironizuje dosavadní chápání a postavení básníka ve společnosti. Básník byl do té doby totiž považován za člověka, který byl pro ruskou veřejnost tradičně stejně důležitý jako car.

*„поэт долгое время воспримался как двойник царя“*¹⁸⁶

Oba se totiž stejně významně podíleli na vytváření historie a kultury národa a reprezentovali stát, ať už z hlediska politického nebo kulturního.¹⁸⁷

*„А я ведь поэт, я ведь гордость России“*¹⁸⁸

Tento pohled na básníka ovšem Prigov mění a roli a důležitost básníka snižuje. Už ho nesrovnává s carem, ale pouze s policistou.¹⁸⁹ Tím se snaží ukázat, nakolik upadla úroveň a kvalita básníků a jimi produkovaných děl. Autor vyjadřuje, že je mu bližší

¹⁸⁵ ПРИГОВ, Дмитрий Александрович. *Монады* [online]. Новое Литературное Обозрение, 2017 [cit. 2019-01-05]. ISBN 978-5-4448-0493-3. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=gG52DgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

¹⁸⁶ ГРОЙС, Борис. ПОЭЗИЯ, КУЛЬТУРА И СМЕРТЬ В ГОРОДЕ МОСКВА (1979). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010, s. 299. ISBN 978-5-86793-748-5.

¹⁸⁷ Тамtéž, s. 299

¹⁸⁸ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 137

¹⁸⁹ ГРОЙС, Борис. ПОЭЗИЯ, КУЛЬТУРА И СМЕРТЬ В ГОРОДЕ МОСКВА (1979). In: *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. Cit. dílo, s. 299-300

dokonce i zkorumpovaný policista než kterýkoliv básník, kterého už vůbec nevnímá jako někoho, kdo by měl být pro stát reprezentativní osobností.¹⁹⁰ Tyto myšlenky se výrazně projevují zejména v díle *Апоте́за полицајта* z roku 1978.

*„Когда здесь на посту стоит Милиционер
Ему до Внуково простор весь открывается
На Запад и Восток глядит Милиционер
И пустота за ними открывается
И центр, где стоит Милиционер —
Взгляд на него отвсюду открывается
Отвсюду виден Милиционер
С Востока виден Милиционер
И с Юга виден Милиционер
И с моря виден Милиционер
И с неба виден Милиционер
И с-под земли...*

да он и не скрывается“¹⁹¹

V některých básních z cyklu *Na úrovni zdravého rozumu* se objevují i literární narážky na konkrétní významné ruské spisovatele.

Popisuje, že řada ruských spisovatelů byla zabita nebo žila a zemřela v chudobě a byla to vlastně jen jejich vlastní vina. Dovolili si totiž veřejně vyslovit svůj názor, což bylo v té době samozřejmě nepřijatelné. Sám Prigov se cítí cenzurou limitován a tvrdí, že k tomu, aby se cítil vinným a byl později odsouzen k trestu už stačí pouze to, že na veřejnosti pouze promluví.

*„А вот страна скорбит о бедном Пушкине
Что был злодейски кем-то там убит
А там еще и Лермонтов убит*

¹⁹⁰ Tamtéž

¹⁹¹ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 217-218

Некрасов умер бедный и запущенный

А в общем-то – ведь сами виноваты

Сказали что-то там, иль сделали не то

Вот скажем я – скажу там, скажем, что

И сразу чувствую себя я виноватым ¹⁹²

Kromě literárních narážek je ale klíčovým tématem velké části Prigovových textů ironizování nedostatků života v období Sovětského svazu. Zaměřuje se jak na nevyhovující politický a ekonomický systém, tak na neustávající všední problémy. Proto je možné Prigovovy texty nazvat postmoderními.

„Postmoderní literatura jde cestou otevřené parodie na mechanismy i každodennost sovětské totalitní společnosti i jejího umění...“ ¹⁹³

V básních z cyklu *Verše na každý den* z roku 1979 ukazuje, jak prostí ruští lidé vnímají rozdíl mezi dvěma pojmy – vlastní a státem. Svou rodnou vlast autor přirovnává k matce, kterou Rusové milují. Proti ní staví stát a systém, které přirovnává k otci, kterého sice národ respektuje, ale současně se ho bojí. Z úryvku je patrné, že Rusové svou rodnou vlast velmi milují, ale s tehdejší politikou a situací příliš spokojeni nejsou.

„Государство – это отец, его мы боимся и уважаем

А в дни празднеств и побед с собою отождествляем

А Родина – это, естественно, мать, ее мы любим

и даже больше – обожаем

И стыдимся, и ревнуем, и презираем, и помыкаем,

и мучаем, и желаем

И наиболее впечатлительные, как говорит Фрейд,

убивают отца и с

192 ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 137

193 PEŠKOVÁ, Michaela. *Idea "nového člověka" v ruské literatuře 20. a 30. let 20. století*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2012, s. 201. ISBN 978-80-261-0134-5.

Родиной сожительствоуют и все

не удовлетворены вполне

А мы – мы простые люди, мы и с отцами разоидемя

*да и женимся на стороне*¹⁹⁴

Také nadměrnou produkci textů a stálé opakování slov¹⁹⁵ lze interpretovat jako prostředek, kterým autor ironizuje dobu a stát, ve kterém sám žije a píše. Pozornost obrací tentokrát na centrálně plánovanou ekonomiku, typickou právě pro Sovětský svaz. Mezi Prigovovou básnickou činností a centrálně plánovanou ekonomikou je totiž možné sledovat určité podobnosti a spojitosti. V centrálně plánované ekonomice zásadní úlohu hrál centrální plán vytvořený státem, podle kterého bylo na několik let dopředu určeno, co, kde a v jakém množství se bude vyrábět. Poté byl plán plněn. Možná právě proto Prigov svá díla vytváří až mechanicky, stále opakuje stejné výrazy a produkuje nadměrné množství textů, které píše také podle předem připraveného a striktně dodržovaného plánu a snaží se dosáhnout svého celoživotního cíle - napsání 35 000 básní. Kromě toho takovým přístupem paroduje také socialistické pojetí literární tvorby jako výroby, produkce.

Podobně pracuje také s proslulými sovětskými hesly. Jejich důležitost snižuje a využívá je k tomu, aby z nich vytvořil další literární díla. Pracuje například s proslulým sovětským heslem „Будь готов!“ Toto heslo ale autor zobrazuje v úplně nových a odlišných situacích, než tomu bylo doposud, snižuje ho a využívá ho k vytvoření jednoho ze svých *Veršegramů* (viz Přílohy – obrázek XI). Autor tak vystupuje pouze jako kombinátor, který nevytváří nic nového, ale pouze přetváří a v jiných kontextech používá prvek, který už byl dříve vytvořen jiným autorem. Dochází tak k vytěsnění autorské pozice v textu a autor pouze mechanicky vytváří nové texty.

Způsob produkce textů je u něj tak podobný, jako byl způsob produkce výrobků podle centrálního plánu.

Prigov se zaměřuje i na pracovní podmínky sovětských dělníků, kritizuje a ironizuje je. Řada dělníků byla negramotných a při podnicích pro ně vznikaly večerní školy, kde se ale kromě základních dovedností prosazovala zejména sovětská propaganda. Studenti byli v době letních prázdnin posíláni na povinné letní brigády. Pracující člověk byl na agitačních plakátech zobrazován jako veselý a šťastný pracovník, který výsledky

¹⁹⁴ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 62

¹⁹⁵ Podrobněji v kapitole 5.2 Jazyk

své práce vracel celé společnosti to, že je o něj dobře postaráno. Práce byla podle strany hlavní náplní života sovětských občanů. Pořádaly se závody mezi jednotlivými podniky, soutěže o nejlepší pracovníky. Pracovat museli všichni, na lidi bez práce se pohlíželo jako na méněcenné a mohli být dokonce odsouzeni.

Autor se na tyto myšlenky zaměřuje, nesouhlasí s nimi a ironizuje je v básni z cyklu *Апотеоза полицајта*. Ironicky se vyjadřuje o tom, nakolik negativní přínos pro stát může mít dle socialistické ideologie to, že někteří lidé nepracují. Vzorem pro občany může být pouze a jedině symbol státu – policista. Ukazuje tak i negativní jevy, které do té doby byly tabu. Na ty se začalo poukazovat až právě v konceptualismu, často až hyperbolizovaným způsobem.

*„Какой убыток Государству
Когда наивный бедный люд
В рабочий час труда заместо
Гуляет, шляется и пьет
Так кто ж ему подаст пример?
О, только ты, Милицанер
Как столп и символ Государства
И волею исполнен страстной
Возьмешь их, как в святом бою
Под руку сильную свою.“¹⁹⁶*

Ve výše uvedeném úryvku se objevuje i náboženská lexika. Tu Prigov používá ale i v dalších básních, například v jedné z básní z cyklu *Banální úvahy na téma svobody*. Slouží mu jako další prostředek k ironizování režimu. O stroji na sběr odpadků autor mluví jako o svatém, čímž opět ironizuje socialistický režim, který dělal posvátné hodnoty z něčeho, co hodnotu vůbec nemělo.

*„Когда тайком я мусор выносил
Под вечер, чтоб не видели соседи
Неподалеку, в детский сад соседний*

¹⁹⁶ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 225-226

*Поскольку не имея, подлый, сил
Вставать с утра на беспощадный зов
Мусоросборочной святой машины --
Я был преступник -- Господи, реши мне
Иль умереть, или на Твой лишь зов
Вставать*¹⁹⁷

Pozornost věnuje i každodenním problémům, kterým občané Sovětského svazu museli čelit. Jeho díla se zdají být jakoby neprimitivistické kresby všedního života, které jsou ale vysoce nasyceny kulturními kontexty. Autor tak dokazuje ekonomickou nefunkčnost státu, spotřebitelský deficit. Všední problémy se zdají být na první pohled banální. Autor jich je ale schopný v jedné básni vyjmenovat obrovské množství, a tím výstižně ukázat, jak mu takové problémy a nedostatky socialismu ztěžují jeho vlastní život. Snaží se dění v Sovětském svazu zachytit pomocí mnoha detailů a čtenáři tak poskytnout obraz, který je snad ještě reálnější než realita.

*„Simulakrum bylo definováno jako ... jakási „výroba reality“, „hyperrealismus“.*¹⁹⁸

Z úryvku z cyklu *Na úrovni zdravého rozumu* se zdá, jako by v socialistickém státě podle Prigova již skoro nikdo a nic nefungovalo správně a vše se postupně rozpadalo stejně tak, jako postupně přicházel rozpad a konec SSSR.

*„V literatuře vyličený svět sovětských měst břežněvovké éry získává příznaky přeapokalyptického stavu...“*¹⁹⁹

*„Вот придет водопроводчик
И испортит унитаз
Газовщик испортит газ
Электричество – электрик*

¹⁹⁷ ПРИГОВ, Дмитрий Александрович. *БАНАЛЬНОЕ РАССУЖДЕНИЕ НА ТЕМУ СВОБОДЫ* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://lib.ru/ANEKDOTY/PRIGOW/prigov.txt>

¹⁹⁸ PEŠKOVÁ, Michaela. *Idea "nového člověka" v ruské literatuře 20. a 30. let 20. století*. Cit. dílo, s. 159

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 197

Запалят пожар пожарник

Подлость сделает курьер

Но придет Милиционер

*Скажет им: Не баловаться!*²⁰⁰

V témže básnickém cyklu autor poukazuje i na další problémy, kterým prostí lidé v období socialismu museli čelit – materiální nedostatek a pocit nespravedlnosti. Autor výstižně zobrazuje, jak někteří lidé měli nárok na lepší zboží a služby než ostatní. Tato situace je pro něj nepochopitelná a nedokáže si vysvětlit, proč tomu tak je. Proč by někteří lidé měli mít oproti němu v něčem přednost a nárok na kvalitnější zboží a služby? Vždyť i on je pro stát důležitý, živí se přece jako básník. Jak se tedy určují lidé, kteří dostanou něco lepšího než ostatní? Proč všichni lidé nežijí ve stejných podmínkách? Proč někteří lidé mohou dostat kvalitnější podpultové zboží a jiní žijí v chudobě? Autor v básni ukazuje, jak jedna z hlavních a nejčastěji hláсанých myšlenek komunismu, rovnoprávné postavení všech lidí a odmítání třídních rozdílů mezi nimi, není ve skutečnosti vůbec uplatňována.

V následujícím úryvku z básnického cyklu *Na úrovni zdravého rozumu* je možné sledovat také několik prvků naturalismu. Autor se zaměřuje na zobrazení nezkreslené reality a zobrazuje život v SSSR přesně tak, jak ho vnímá on sám. Zajímají ho především nevyhovující podmínky, ve kterých lidé žijí – vnímá hlavně chudobu, nedostatek, hlad, smrt. Takové podmínky zobrazuje velmi detailně, vždy uvádí dlouhý výčet konkrétních situací. Postavy mají svoji budoucnost předurčenou např. sociálním postavením nebo dědičností a sami ji nemohou změnit. Pokud tedy básník v obchodě dostal méně kvalitní maso než někdo jiný, je to z toho důvodu, že každý člověk má svůj osud předurčený a jen těžko ho člověk sám může jakkoliv ovlivnit.

„В полуфабрикатах достал я азу

И в сумке домой аккуратно несу

А из-за прилавка совсем не таяся

²⁰⁰ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 226-227

С огромным куском незаконного мяса

Выходит какая-то старая блядь

Кусок-то огромный – аж не приподнять

Ну ладно б еще в магазине служила

Понятно – имеет права, заслужила

А то – посторонняя и некрасивая

А я ведь поэт, я ведь гордость России я

Полдня простоял меж чужими людьми

*А счастье живет вот с такими блядьми.*²⁰¹

Člověk žijící v Sovětském svazu je podle Prigova bez energie, nešťastný a odevzdaný vykonávat jakoukoliv činnost. Problémem jsou pro něj dokonce už i běžné a nenáročné domácí práce, protože jich je takové množství, že ho jejich vykonávání neskutečně vysiluje.²⁰²

*„Rezignovaný boj s plytkými překážkami krajním způsobem neguje sovětský kult práce.“*²⁰³

„Только вымоешь посуду

Глядь -- уж новая лежит

Уж какая тут свобода

Тут до старости б дожить

Правда, можно и не мыть

Да вот тут приходят разные

²⁰¹ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 136-137

²⁰² PEŠKOVÁ, Michaela. *Idea "nového člověka" v ruské literatuře 20. a 30. let 20. století*. Cit. dílo, s. 201

²⁰³ Tamtéž, s. 196

Говорят: посуда грязная --

Где уж тут свободе быть ²⁰⁴

Obavy a nespokojenost autora se socialismem se stále opakují a tím i stupňují. V básni z cyklu *Verše na každý den* Prigov ukazuje, že to není pouze on, kdo je nespokojený. Popisuje, jak jsou dokonce i mladí lidem, kteří by měli být šťastni a plni energie, takovým životem naprosto zničeni, jsou zoufalí a unavení. Zobrazuje jejich život ve srovnání s metrem a hroby. Tito lidé se totiž nacházejí v metru pod zemí, tedy na úrovni hrobů. Podle autora jsou tedy už částečně po smrti, ke které je dovedl právě socialismus. Život těchto lidí se blíží ke svému konci, stejně tak, jako během několika let přijde i konec SSSR.

„Заметил я, как тяжело народ в метро спит

Как-то тупо и бессодержательно, хотя бывают

и молодые на вид

Может быть жизнь такая, а может глубина выше

человеческих сил

Ведь это же все на уровне могил

И даже больше – на уровне того света, а живут и

свет горит

Вот только спят тяжело, хотя и живые на вид ²⁰⁵

²⁰⁴ ПРИГОВ, Дмитрий Александрович. *БАНАЛЬНОЕ РАССУЖДЕНИЕ НА ТЕМУ СВОБОДЫ* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://lib.ru/ANEKDOTY/PRIGOW/prigov.txt>

²⁰⁵ ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Cit. dílo, s. 63

6 PRÁCE S UMĚLECKÝM TEXTEM NA HODINÁCH RUSKÉHO JAZYKA

6.1 ROLE UMĚLECKÉHO TEXTU PŘI HODINÁCH CIZÍHO JAZYKA

V současné době je na schopnost číst v cizím jazyce nahlíženo jako na jeden z požadavků, který žáci musí splnit k dosažení komunikativní kompetence. Dnes je také již známo, že čtení v cizím jazyce není pouhá pasivní činnost, ale že se jedná o náročný a složitý proces a že při něm čtenář musí vynaložit velké mentální úsilí, a tak je třeba ke čtení v cizím jazyce při výuce přistupovat.²⁰⁶

Práce s uměleckým textem při výuce ruského jazyka na základních školách je pro žáky bezesporu velmi přínosná. Jejím hlavním cílem je pochopení smyslu textu žákem a schopnost text interpretovat. Kromě toho ale práce s uměleckým textem přispívá ke snadnějšímu osvojení si různých rovin jazyka. Dále jsou prostřednictvím práce s uměleckým textem plněny cíle sociokulturní a dochází k osobnostnímu rozvoji žáka, včetně jeho estetického vnímání.²⁰⁷

Díky čtení cizojazyčného uměleckého textu si žáci snadněji upevňují a rozšiřují slovní zásobu. Ta je jim představena v kontextu, a tím je pro žáky srozumitelná a snadněji zapamatovatelná. Někdy jsou právě díky představení nové slovní zásoby v kontextu žáci schopni sami odhadnout význam slov. V rovině fonetické čtení přispívá k lepšímu osvojení si akustické stránky jazyka. Zejména prostřednictvím čtení nahlas si žáci efektivně procvičí a upevní výslovnost. V rovině fonologické čtení v ruském jazyce texty slouží k nácviku správné intonace a přízvuku, které jsou zejména pro ruský jazyk velice důležitými suprasegmentálními prvky. Při osvojování si fonetické a fonologické roviny cizího jazyka prostřednictvím literárního textu je vhodné využít i zvukových nahrávek textu. Také si díky čtení žáci snadněji a efektivněji osvojí jindy těžko zapamatovatelné slovesné vazby, seznámí se a uvědomí si rozdílnost syntaktických konstrukcí v mateřském a cizím jazyce.

Kromě jazykových plánů literární text žákům umožňuje proniknout do kultury, historie a mentality jiného národa. Čtením literárních textů žáci poznávají také odlišné

²⁰⁶ KYLOUŠKOVÁ, Hana. *Jak využít literární text ve výuce cizích jazyků*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 11-19. ISBN 978-80-210-4373-2.

²⁰⁷ Tamtéž

zvyky a chování v určitých situacích v cizí zemi. Mimo to ale čtení a práce s literárními texty slouží i jako prostředek poznání a uvědomění si vlastní kultury.²⁰⁸

„Literatura je totiž nositelem určitého kulturního modelu (kulturního koncentrátu) a při práci s ní se žáci i učitelé opírají o vlastní životní a kulturní zkušenosti. Na základě komparativní metody pak žáci nalézají rozdílné a shodné rysy, které je obohacují.“²⁰⁹

6.2 KRITÉRIA VÝBĚRU TEXTU

Výběr co nejvhodnějšího uměleckého textu je pro učitele nesnadným úkolem. I když se snad každý učitel snaží vybrat vždy co nejvhodnější díla, která by podle něj odpovídala zájmům žáků, jejich věku, jejich úrovni jazykových dovedností a znalostí, cílům hodiny a časovým možnostem, stává se, že text není žáky vždy naprosto kladně přijat. Nejčastěji je to z toho důvodu, že mezi žáky a učitelem je značný generační rozdíl. Dalším důvodem může být jejich odlišný vkus.²¹⁰

Jednou z možností, jak takovým situacím předejít, je dát žákům možnost výběru. Sami žáci by měli mít možnost vybrat si, které dílo je pro ně zajímavé a chtěli by s ním pracovat při výuce. Takovou možnost žáci dostanou například tehdy, když jim učitel poskytne ukázky z několika různých textů a žáci mají možnost se sami rozhodnout, která z ukázek se jim zalíbila nejvíce a se kterou by chtěli při hodině cizího jazyka pracovat.²¹¹

Další z možností, jak takovým situacím přecházet, je nechat žáky samotné za domácí úkol vyhledat v knihovnách nebo na internetu text, který je samotné zaujal a považují ho za vhodný k práci v hodině.

Důležité při výběru textu je věnovat pozornost jeho rozsahu. Učitel by měl přemýšlet nad tím, zda při výuce pracovat s celým literárním dílem nebo jen s úryvkem z něj. Kvůli omezeným časovým možnostem žáci a učitelé při výuce často pracují pouze s krátkým úryvkem originálního textu, což přináší značné nevýhody. Pokud žáci pracují například pouze s krátkým úryvkem povídky nebo s vybranou kapitolou románu, nevědí, co úryvku předcházelo a co po něm v povídce nebo románu následuje. Práce s takovým

²⁰⁸ Tamtéž, s. 11-19

²⁰⁹ Tamtéž, s. 18

²¹⁰ Tamtéž, s. 15-20

²¹¹ Tamtéž, s. 39-40

textem je pro ně proto často náročná a jsou někdy možná až příliš závislí na pomoci vyučujícího, který je schopný jim chybějící informace poskytnout.²¹²

I přes nesporné výhody využití uměleckého textu při výuce cizího jazyka se s ním žáci setkávají zřídka. Žáci jsou častěji seznamováni s jiným typem autentických materiálů, např. s fotografiemi, mapami nebo písněmi. Pokud s texty přece jen pracují, zřídka se jedná o originální umělecké texty. Současné učebnicové soubory ruského jazyka pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií žákům a jejich učitelům nabízejí pro práci spíše adaptované texty. Množství adaptovaných textů v učebnicových souborech ruského jazyka je výrazně vyšší než množství textů uměleckých. Originální umělecké texty jsou většinou dostupné pouze v některých čítankách k učebnicím pro vyšší ročníky, navíc nejsou dostupné ve všech školách anebo s nimi žáci nepracují příliš často. Jelikož je v současné době ruský jazyk na základních školách a nižších ročnících víceletých gymnáziích vyučován jako druhý cizí jazyk a pro jeho výuku je dostupný nižší počet hodin, někteří žáci se s uměleckým textem při hodinách téměř vůbec neseznámí, protože práce s adaptovaným textem je, na rozdíl od uměleckého, nejen časově méně náročná, ale pro žáky i učitele jednodušší. Při využití adaptovaných textů ve výuce je ale nutné mít na paměti, že se jedná o zjednodušené originální umělecké texty, „*které jsou zbaveny různých lexikálních a syntaktických obtíží, ale tím také veškeré autenticity a čtenář vlastně nečte dílo původního autora, ale jakýsi „remake“*“.²¹³ Prostřednictvím adaptovaného textu se žák tedy neseznámí ani s původním autorem, ani s jeho tvůrčím stylem, ani s kulturním prostředím a ani s dobou, ve které autor žil a tvořil svá díla.²¹⁴

Z těchto důvodů se domníváme, že je vhodné, aby žáci při hodinách pracovali s originální cizojazyčnou poezií. Její rozsah je vyhovující, mnoho básní je kratšího rozsahu, a tak mohou být při výuce používány celé a není nutné vybírat pouze úryvek z nich. V básních žáci lépe vnímají rytmus, melodii, tempo řeči a pauzy, a lépe a pro ně mnohem srozumitelněji se tak seznámí se zvukovou stránkou jazyka. Dalším kladem poezie může být také to, že i kratší, ale ucelený originální text žáky seznámí s historií a kulturou doby vzniku díla.

²¹² Tamtéž

²¹³ Tamtéž, s. 40

²¹⁴ Tamtéž

Jelikož současná metodika práce s poezií při hodinách ruského jazyka na základních školách není v naší zemi dostatečně zpracovaná a dostupná, diplomová práce navrhuje několik možných originálních postupů jak s poezií pracovat.

6.3 MOŽNOSTI PRÁCE S UMĚLECKÝM TEXTEM PŘI VÝUCE RUSKÉHO JAZYKA NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Přestože Prigovovy básně vyžadují poučeného čtenáře, jsou dle našeho názoru vhodné pro použití i při hodinách ruského jazyka na základních školách. V rámci diplomové práce předkládáme pracovní listy, kdy každý z nich rozvíjí jinou složku práce s uměleckým textem.

Ve všech pracovních listech jsou žáci vedeni k práci se slovníkem.

První z pracovních listů nazvaný *Профессия (Povolání)* je zaměřený na jazykové a komunikační cíle práce s literárním textem, na procvičení slovní zásoby a gramatiky. Jeho cílem je, aby žáci byli schopni ve větách použít modální sloveso *должен* a správně vyjádřit poměr vylučovací v ruštině. Žáci si v něm také procvičí slovní zásobu z okruhu Povolání. Ta je jim pro jednodušší zapamatování představena pomocí obrázků. Dále si v tomto pracovním listu žáci zopakují správné časování sloves prvního i druhého časování.

Ve druhém pracovním listu *Метро (Metro)* orientovaném sociokulturně a také ve směru osobnostního rozvoje si žáci zopakují slovní zásobu z tematických okruhů Dopravní prostředky a Reálie Ruska. Zhlénutím fotografií a přečtením básně Dmitrije Prigova jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjádřili, jaké emoce metro může vyvolat a jak se tyto pocity mohou změnit po přečtení básně.

Třetí pracovní list *Жизнь Дмитрия Пригова (Život Dmitrije Prigova)* seznamuje žáky s biografií Dmitrije Prigova. Pomocí krátkých cvičení a prostřednictvím básně jsou žáci vedeni k tomu, aby byli schopni odpovědět na otázky týkající se biografie autora a doby, ve které žil a tvořil. Dominuje zaměření sociokulturní.

Ještě nám jde o hlavní cíl – samu interpretaci literárního díla.

6.4 PRACOVNÍ LIST Č. 1

Předmět	Ruský jazyk
Úroveň	A2
Časová dotace	25 – 40 minut
Tematický okruh	Povolání
Učivo	Názvy profesí, časování sloves, způsobové sloveso должен
Pomůcky	Pracovní list, psací potřeby, překladový slovník
Cíl	Žák dokáže pomocí způsobového slovesa должен vyjádřit, jaké činnosti jednotlivé profese musí vykonávat. Žák dokáže správně vyjádřit poměr vylučovací mezi dvěma větami.
Rozvíjené kompetence	Komunikativní
Mezipředmětové vztahy	Občanská výchova

ПРОФЕССИЯ (POVOLÁNÍ)

1. При помощи словаря переведите следующие слова. (S pomocí slovníku přeložte následující slova.)

Сделать подлость – *udělat podlý, ničemný skutek*

Испортить –

Запалить –

Унитаз –

Электричество –

Газ –

Не баловаться! –

2. Прочитайте текст и подчеркните названия профессий. (Přečtěte si text a podtrhněte v něm názvy povolání)

Вот придёт водопроводчик

И испортит унитаз

Газовщик испортит газ

Электричество — электрик

Запалят пожар пожарник

Подлость сделает курьер

Но придёт милиционер

Скажет им: Не баловаться!

3. Соедините названия профессий из текста с правильным рисунком. (Spojte názvy povolání z textu se správným obrázkem.)

электрик

Obrázek 2- Povolání (a)

Zdroj:

<http://dokladiki.ru/sites/default/files/styles/large/public/field/image/elektrik.jpg?itok=zBL7Kbe5>

Obrázek 1 - Povolání (b)

Zdroj: [https://encrypted-](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRDWvC9_XOmSmB3f5H06Umt5r8Mvaub-eWIWdLFh-bMbg5ukwJz)

[tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRDWvC9_XOmSmB3f5H06Umt5r8Mvaub-eWIWdLFh-bMbg5ukwJz](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRDWvC9_XOmSmB3f5H06Umt5r8Mvaub-eWIWdLFh-bMbg5ukwJz)

Obrázek 3 - Povolání (c)

Zdroj: <https://enigma-project.ru/wp-content/uploads/2015/05/milicioner-1.jpg>

Obrázek 4 - Povolání (d)

Zdroj: <http://1.bp.blogspot.com/-Bg4zAEIpZ6M/VP9I2mFdhFI/AAAAAAAAAABs/dbi6vBNReZU/s1600/vodoprovodchik-vik-burgas.jpg>

Obrázek 5 - Povolání (e)

Zdroj: <https://dostavista.work/wp-content/uploads/2017/08/kurer-dlya-studentov.jpg>

4. Прочитайте текст ещё раз и ответьте на вопросы. Кто что делает? (Přečtěte si text znovu a odpovězte na otázky. Kdo co dělá?)

Что делает водопроводчик? – *Водопроводчик испортит унитаз.*

Что делает газовщик? –

Что делает электрик? –

Что делает пожарник? –

Что делает курьер? –

Что делает милиционер? –

- 5. Вы точно знаете, что работы, которые профессии в тексте выполняют, неправильны. Напишите по образцу, что они должны делать. Используйте приведённые слова. Незнакомые слова найдите в словаре.** (Určitě jste poznali, že činnosti, které povolání v textu vykonávají, jsou nesprávné. Napište podle vzoru, jakou správnou činnost jednotlivé profese musí vykonávat. Použijte uvedená slova. Neznámá slovíčka najděte ve slovníku.)

*исправить газ - потушить пожар - исправить электричество - быть честным -
исправить унитаз - управлять поведением людей*

Водопроводчик должен исправить унитаз, а он его испортил.

Газовщик

Пожарник

Электрик

Милиционер

Курьер

- 6. Какие другие названия профессий знаете? Напишите их и скажите, что они должны делать. Работайте со словарём.** (Jaké další názvy povolání znáte? Napište je a uveďte, jednotlivé profese co musí dělat. Pracujte se slovníkem.)

1) ***Учитель должен правильно говорить по-русски.***

2)

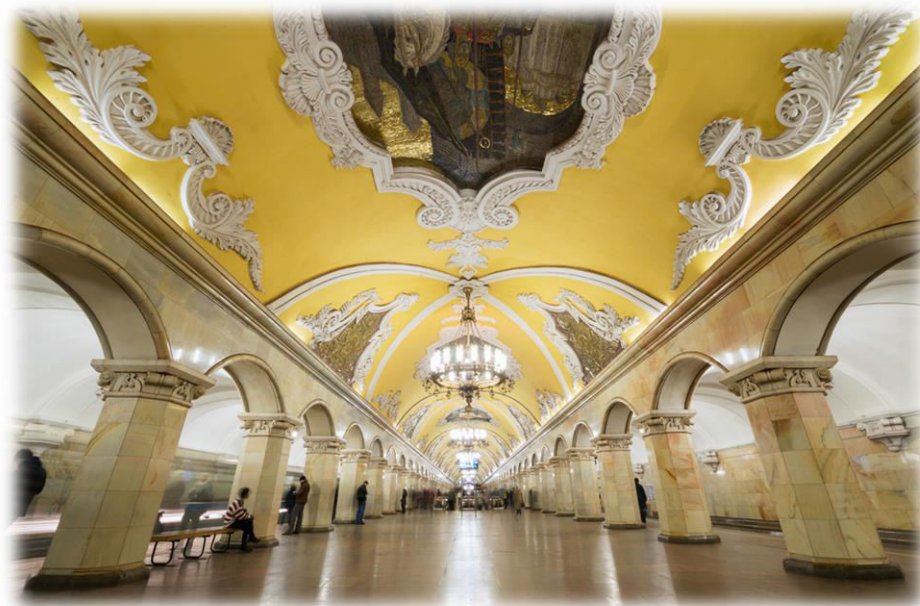
-
- 3)
 - 4)
 - 5)
 - 6)
 - 7)
 - 8)

6.5 PRACOVNÍ LIST Č. 2

Předmět	Ruský jazyk
Úroveň	A2
Časová dotace	25 – 40 minut
Tematický okruh	Dopravní prostředky, Reálie Ruska
Učivo	Slovní zásoba vyjadřující emoce, slovní zásoba z tematických okruhů Cestování a Dopravní prostředky
Pomůcky	Pracovní list, psací potřeby, překladový slovník
Cíl	Žák dokáže slovy vyjádřit, jaké emoce u něj vyvolalo přečtení básně a zhlédnutí fotografií
Rozvíjené kompetence	Sociální a personální, komunikativní, občanská
Mezipředmětové vztahy	Zeměpis, dějepis, občanská výchova, český jazyk a literatura

МЕТРО (METRO)

- 1. Посмотрите на фотографии московского метро.** (Prohlédněte si fotografie moskevského metra.)

Obrázek 6 - Stanice metra Komsomolskaja

Zdroj: <http://blog.radissonblu.com/wp-content/uploads/2015/11/2.-Komsomolskaya-Metro-Station-Platform-Moscow-Russia-Source-Yongyut-Kumsri-Shutterstockcom.jpg>

Obrázek 7 - Stanice metra Novoslabodskaja

Zdroj: https://farm5.static.flickr.com/4505/37734469816_925dbf579e_b.jpg

Obrázek 8 – Metro

Zdroj:
<http://i.cdn.turner.com/cnn/2010/WORLD/europe/05/13/moscow.subway.bombings/t1larg.metro.moscow.gi.jpg>

Obrázek 9 - Lidé v metru

Zdroj: https://waytorussia.net/sites/default/files/moscow_metro_wrong_wai_flickr_train.jpg

2. Какие эмоции у вас вызывают фотографии метро? Напишите 4-6 предложений и опишите свои впечатления. Работайте со словарём. (Jaké emoce u vás fotografie metra vyvolávají? Napište 4–6 vět a popište je. Pracujte se slovníkem.)

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)

3. Прочитайте стихи русского поэта Дмитрия Пригова. Он в них описывает московское метро и людей в нём. (Přečtěte si báseň ruského básník Dmitrije Prigova. Popisuje v ni moskevské metro a cestující v něm.)

Слова для справки

могила – hrob, тупо – otupěle, бессодержательно – prázdně, заметить – všimnout si, на вид – na pohled

Заметил я как тяжело народ в метро спит
Как-то туго и бессодержательно, хотя бывают
и молодые на вид

Может быть жизнь такая, а может глубина выше
человеческих сил
Ведь это же все на уровне могил

И даже больше – на уровне того света, а живут и
свет горит
Вот только спят тяжело, хотя и живые на вид

4. Работайте в парах. Спросите у своего соседа и сами ответьте на следующие вопросы. (Pracujte ve dvojicích. Zeptejte se svého souseda a sami také odpovězte na následující otázku.)

- 1) Как вы себя чувствуете после прочтения стихов?
- 2) Какие эмоции у вас стихи вызывают?

6.6 ПРАЦОВНІ ЛІСТ Ч. 3

Предмет	Рускы язык
Уroveň	A2
Часовá dotace	25 – 40 минут
Тематическы окрух	Рускá поэзіе
Учіво	Біографіе
Помůcky	Працовні ліст, псаці пoтřeбы, пpекладoвý словнік
Ціл	Жáк докáже спpáвнe oдпoвeдeт нa oтáзкы тýкající се жівoтa aуторa a истoрїкo-кyльтyрнїго кoнтeкстy дoбы, вe кoтoрe aутор жїл
Рoзвїјенe кoмпeтeнцe	Кoмyникaтївнї, oбчáнскá
Мeзїпpедмeтoвe вztаhy	Дeжeпїс, oбчáнскá вýчoвa, зeмeпїс

ЖИЗНЬ ДМИТРИЯ ПРИГОВА (ŽIVOT DMITRIJE PRIGOVA)

- 1) Прочитайте біографію писателя Дмитрия Пригова, который жил и писал в СССР. Незнакомые слова найдите в словаре. (Přečtěte si biografii Dmitrije Prigova, básníka, který žil a tvořil v SSSR. Neznámá slova si najdete ve slovníku.)

Известный русский поэт Дмитрий Пригов родился 5 ноября 1940 года в Москве. После окончания школы автор два года работал слесарем на заводе.

Стихи начал писать с 1956 году. В 1970–1980-е годы его произведения печатались только за рубежом в эмигрантских журналах в США и в Германии.

Obrázek 10 – D. Prigov

Zdroj:

<http://www.russianartandculture.com/wp-content/uploads/2017/09/Dmitry-Prigov-191x300.jpg>

По вечерам он любил тайно встречаться с другими писателями в своей мастерской. В 1986 году его послали за его литературную деятельность на лечение в психиатрическую клинику.

Был участником изобразительных и литературных андеграундных акций. Первая персональная выставка – в 1988 году в Чикаго. На родине начал публиковаться только во время перестройки. Умер Д.А. Пригов в ночь на 16 июля 2007 года.

2) Письменно ответьте на вопросы по биографии Пригова. (Písemně odpovězte na otázky o Prigovově životě.)

→ В каком году родился Пригов?

→

→ Кем работал Пригов после школы?

→

→ Где сначала печатали его произведения?

→

→ Что он любил делать по вечерам?

→

→ За что автора послали в психиатрическую клинику?

→

→ Когда и где была организована его первая выставка?

→

→ Когда его произведения начали публиковаться в России?

→

→ В каком году автор умер?

→

- 3) Прочитайте стихи, в которых Пригов пишет о времени и стране, в которых он жил. Была его жизнь счастливая или грустная? (Přečtěte si báseň, ve které Prigov popisuje dobu a stát, ve kterém žil. Byl jeho život šťastný nebo spíše smutný?)

Слова для справки

бедный – chudý, ubohý; виноваты – provinilí; запущенный – zrustlý, zanedbaný; убит – zabitý; умер – zemřel; чувствую себя виноватым – cítím se vinen

А вот страна скорбит о бедном Пушкине

Что был злодейски кем-то там убит

А там еще и Лермонтов убит

Некрасов умер бедный и запущенный

А в общем-то – ведь сами виноваты

Сказали что-то там, иль сделали не то

Вот скажем я – скажу там, скажем, что

И сразу чувствую себя я виноватым

- 4) Прочитайте предложения о том, как по словам Пригова жили люди в СССР и какие у них возникали неприятности. Это правда или неправда? Выберите правильный вариант. (Přečtěte si věty o tom, jak žili lidé v SSSR a jaké měli potíže. Jsou tvrzení pravdivá nebo nepravdivá? Vyberte správnou odpověď.)

Все авторы могли публиковать свои книги в России.	Да	Нет
Все люди могли путешествовать за рубеж.	Да	Нет
Все люди имели право говорить и делать всё, что им захотелось.	Да	Нет
Некоторые авторы были членами тайных группировок.	Да	Нет
Авторы за свои произведения могли быть наказаны.	Да	Нет

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zpracování biografie básníka, jeho bibliografie, analýza a interpretace jeho tvorby, návrh možnosti práce s uměleckým textem při hodinách ruského jazyka na základní škole a vytvoření pracovních listů s metodickým komentářem.

V první kapitole věnované Prigovově biografii byly zaznamenány jeho nejdůležitější životní etapy a profesní kariéra. Je zajímavé, že autor se nezaměřoval pouze na jednu formu umění, ale v jeho zájmu jich bylo hned několik. Působil současně jako básník, umělec, výtvarný umělec, zpěvák, herec. Několikrát sám zdůraznil, jak je pro něj velké množství profesí a jejich vzájemné propojení důležité. Autor se věnoval současně hned několika literárním žánrům, přičemž ale nejvýraznější a nejobsáhlejší dílo bylo jeho dílo básnické. Sám si dal za cíl vytvoření až 35 000 básní. Při analýze a interpretaci Prigovova díla byly nalezeny tři nezávažnější inspirační zdroje – konceptualismus, vizuální poezie a zaumný jazyk. Během analýzy autorova básnického díla byla také popsána jejich struktura a jazyk. U řady svých poetických děl Prigov dodržuje tradiční strukturu básní. Často ji ovšem porušuje a básně tak ztrácí pravidelný rytmus, čímž autor narušuje zautomatizovaný proces čtení a současně paroduje klasickou poezii a její strukturu. Jazyk většiny básní je jednoduchý a autor v nich velmi často používá až primitivní slova. Nevyhýbá se ani vulgarismům, ironii a parodii, jejichž pomocí popisuje a vyjadřuje svůj názor na socialistický režim, jeho hodnoty a život v něm. Centrální linií Prigovova díla totiž tvoří ironizace a parodie socialismu. Kromě toho autor ironizuje i literární tvorbu a činnost básníků. Zásadní roli hraje také zobrazení každodenních problémů v socialistickém režimu.

Při tvorbě pracovních listů s metodickým komentářem byl brán zřetel na to, že Prigovovy básně jsou pro čtení dětmi na základních školách poměrně náročné. Proto byly zvoleny kratší básně a jednodušší cvičení. Bylo vytvořeno několik samostatných pracovních listů zaměřujících se na rozvoj různých složek práce s uměleckým textem. Prigovovy texty tak mohou být výuce ruského jazyka na základních školách využity při různých cílech – jazykových, sociokulturních i osobnostního rozvoje.

RESUMÉ

Abstract

The graduate thesis was logically divided into theoretical and practical parts and further into several chapters.

The first chapter provides information about Prigov's life and career. Information about his childhood, family, education, publications and exhibitions are provided in this chapter.

The second chapter deals with Prigov's literary career. The chapter provides information about all literary genres the author was interested in, as well as criticism of some of his works.

A chronologically dated list of Prigov's poetic and prosaic works is given in the third chapter. Titles of the books are given in the Czech as well as in the Russian language. Year and place of publication is provided for each work.

Three most important and recognizable sources of inspiration for Prigov's writing are given in Chapter 4.

Chosen Prigov's poetry is analyzed and interpreted in the fifth chapter.

Practical part of the graduate work shows possible ways to work with poetry during Russian language lessons at elementary schools. Three worksheets with methodological commentaries were designed.

The appendix includes photos of Prigov, his life and his works and exhibitions.

Резюме

Дипломная работа посвящена творчеству и биографии Дмитрия Пригова.

Цель работы – описание биографии автора, представление его библиографии, анализ и интерпретация его произведений, предложение возможностей работы с художественным текстом на уроках РКИ и создание рабочих листов.

Данная работа состоит из двух основных частей – теоретической и практической. Работа состоит из шести глав.

В первой главе описана биография автора. В следующих главах представлено его творчество. Внимание уделяется его поэтическим произведениям, их анализу и интерпретации.

Практическая часть работы представляет собой возможности работы с художественным текстом на уроках РКИ. Приведены также рабочие листы.

Приложения включают в себя фотографии автора и его произведений и фотографии из выставок.

SEZNAM LITERATURY

Knižní zdroje

ČERVENKA, Miroslav. *Pohledy zblízka: zvuk, význam, obraz: poetika literárního díla 20. století*. Praha: Torst, 2002. ISBN 80-7215-171-1.

EIBENOVÁ, Klaudia a Hana ŽOFKOVÁ. *Pojechali: čítanka 1 : A1 - čítanka ruských textů pro začínající čtenáře mladšího a středního školního věku základní školy a nižších ročníků víceletých gymnázií*. Úvaly: Albra, 2009. ISBN 978-80-7361-060-9.

EIBENOVÁ, Klaudia a Hana ŽOFKOVÁ. *Pojechali: čítanka 2 : A2 : čítanka ruských textů pro čtenáře druhého stupně základní školy a nižších ročníků víceletých gymnázií*. Úvaly: Albra, 2011. Učebnice pro základní školy (Albra). ISBN 978-80-7361-067-8.

EIBENOVÁ, Klaudia a Hana ŽOFKOVÁ. *Pojechali: čítanka 3 : A2/B1 : čítanka ruských textů pro čtenáře druhého stupně základní školy a středních škol*. Úvaly: Albra, 2012. Učebnice pro základní školy (Albra). ISBN 978-80-7361-084-5.

EIBENOVÁ, Klaudia, Mojmir VAVREČKA a Irena EIBENOVÁ. *Hry ve výuce ruštiny: jazykové hry, hádanky k rozvoji řeči, dramatizace pohádek, tematické slovníčky : A1-B2*. Brno: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0365-8.

GLANC, Tomáš a Jana KLEŇHOVÁ. *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Praha: Libri, 2005. ISBN 80-7277-259-7.

HODROVÁ, Daniela. *--na okraji chaosu--: poetika literárního díla 20. století*. Praha: Torst, 2001. ISBN 80-7215-140-1

HOROVÁ, Anděla, ed. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0522-6.

JANECEK, Gerald. *The Transrational Poetry of Russian Futurism* [online]. San Diego, California: San Diego State University Press, 1996 [cit. 2019-04-14]. ISBN 1-879691-41-8.
Dostupné z:
https://monoskop.org/images/f/f4/Janecek_Gerald_Zaum_The_Transrational_Poetry_of_Russian_Futurism_1996_Introduction.pdf

JELÍNEK, Stanislav. *Raduga 1: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2008. ISBN 978-80-7238-659-8.

JELÍNEK, Stanislav. *Raduga 2: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2008. ISBN 978-80-7238-700-7.

KYLOUŠKOVÁ, Hana. *Jak využít literární text ve výuce cizích jazyků*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4373-2.

KASACK, Wolfgang. *Slovník ruské literatury 20. století*. Praha: Votobia, 2000. ISBN 80-7220-084-4.

KRÁTKÁ, Eva, ed. *Česká vizuální poezie: teoretické texty*. Brno: Host, 2013. ISBN 978-80-7294-736-2.

KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-501-7.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2010. ISBN 978-80-7043-891-6.

POSPÍŠIL, Ivo. *Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů*. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-068-3.

PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výbor z díla*. Přeložil Tomáš GLANC, přeložil Hana KOSÁKOVÁ, přeložil Alexandr JENIŠTA, přeložil Linda LENZ, přeložil Václav MAGID, přeložil Alena MACHONINOVÁ, přeložil Radka RUBILINA, přeložil Jakub ŠEDIVÝ. Praha: Národní knihovna České republiky - Slovanská knihovna, 2017. Publikace Slovanské knihovny. ISBN 978-80-7050-685-1.

PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*. 3. vyd. Jiloviště: Mercury Music & Entertainment, 2007. ISBN 9788023992847.

PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-x.

PEŠKOVÁ, Michaela. *Idea "nového člověka" v ruské literatuře 20. a 30. let 20. století*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2012. ISBN 978-80-261-0134-5.

SOROKIN, Vladimír Georgijevič. *Fronta*. Praha: Malá Skála, 2003. ISBN 80-902777-7-2.

SOVÁKOVÁ, Jana a Vladimír FILIPOV. *Přehled ruské literatury: od Slova o pluku Igorově k postmodernismu*. Plzeň: Fraus, 1999. ISBN 80-7238-012-5.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali: učebnice ruštiny pro základní školy a víceletá gymnázia*. Úvaly: Albra, 2005. Učebnice pro základní školy (Albra). ISBN 80-7361-007-8.

БАЛАБАНОВА, Ирина. *Говорит Дмитрий Александрович Пригов*. Москва: О.Г.И., 2001. ISBN 5-94282-036-8.

ДЕГОТЬ, Екатерина. *Дмитрий Александрович Пригов*. Москва: Ад Маргинем Пресс, 2014. ISBN 978-5-91103-202-9.

ДОБРЕНКО, Е., М. ЛИПОВЕЦКИЙ, И. КУКУЛИН а М. МАЙОФИС. *Неканонический классик: Дмитрий Александрович Пригов (1940-2007): Сборник статей и материалов*. 2010. ISBN 978-5-86793-748-5.

ЛЕЙДЕРМАН, Н. Л. а М. Н. ЛИПОВЕЦКИЙ. *Современная русская литература - 1950-1990-е годы: Том 2*. Москва: Академия, 2003. ISBN 5-7695-1454-X.

ПРИГОВ, Д. А. *Москва*. Москва: НЛО, 2016. ISBN 978-5-4448-0494-0.

ПРИГОВ, Дмитрий Александрович. *Монады* [online]. Новое Литературное Обозрение, 2017 [cit. 2019-01-05]. ISBN 978-5-4448-0493-3. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=gG52DgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

ПРИГОВ, Дмитрий. *Слезы геральдической души*. Московский рабочий, 1990. ISBN 5-239-00991-0.

СКАТОВ, Н. *Русская литература XX века. Прозаики, поэты, драматурги: Биобиблиографический словарь: в 3 томах*. Москва: ОЛМА-ПРЕСС Инвест, 2005. ISBN 5-94848-211-1.

ЯМПОЛЬСКИЙ, Михаил, Юрий ОРЛИЦКИЙ, Владимир АБАШЕВ, et al. *Пригов и концептуализм: Сборник статей и материалов* [online]. Москва: Новое литературное обозрение, 2014 [cit. 2018-11-04]. ISBN ISBN 978-5-4448-0217-5. Dostupné z: <https://www.litmir.me/bd/?b=578565>

Internetové zdroje

ADAMOVIČ a WOLF. Intermedialita: široké pole výzkumu a výzva literární vědě. *Česká literatura*[online]. 2011, **59**(1), 62-85 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/42688131?seq=1#page_scan_tab_contents

Bella Akhmadulina. *The Telegraph* [online]. 15 Dec 2010 [cit. 2018-09-02]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/culture-obituaries/books-obituaries/8204658/Bella-Akhmadulina.html>

HAVEL—PRIGOV A ČESKÁ EXPERIMENTÁLNÍ TVORBA: 17/6/2016 – 31/10/2016 LETOHRÁDEK HVĚZDA. *PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMnictví* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/havel-prigov-a-ceska-experimentalni-tvorba/>

KISHKOVSKY, Sophia. Dmitri Prigov, 66, Poet Who Challenged Soviet Authority, Dies. *The New York Times* [online]. July 20, 2007 [cit. 2018-09-02]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/07/20/books/20prigov.html>

MACHONINOVÁ, Alena. *Prigov, Dmitrij Alexandrovič* [online]. 18. 7. 2007 [cit. 2018-09-08]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/21323/prigov-dmitrij-alexandrovic>

PRANJIC, Kristina. Logika zaumnega jezika ruske avantgarde. *Slavistična revija* [online]. 2016, **64**(3), 325-339 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: https://srl.si/ojs/srl/article/view/COBISS_ID-62396514

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>

SOVIETEXTS, CALCULATIONS, & OTHER WRITINGS: Dmitri Prigov [online]. [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <https://www.uglyducklingpresse.org/catalog/browse/item/?pubID=590>

Алексей Кручёных - Дыр бул щыл [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://45parallel.net/aleksey_kruchenykh/dyr_bul_schyl.html

ВАШКОВА, Лорета. *ДМИТРИЙ ПРИГОВ ПОЖАЛОВАЛ В ПРАЖСКУЮ «АРХУ»* [online]. 03-09-2004 [cit. 2019-02-16]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/ru/rubrika/radiogazeta/dmitrij-prigov-pozhaloval-v-prazhskuyu-arxu>

БАВИЛЬСКИЙ, Дмитрий. Дмитрий Бавильский: Всех живущих прижизненный друг. *ВЗГЛЯД* [online]. 2007 [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <https://vz.ru/columns/2007/7/16/94472.html>

БАСИНСКИЙ, Павел. Разговоры с Приговым. *РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА* [online]. 2014, 30.06.2014 [cit. 2018-09-08]. Dostupné z: <https://rg.ru/2014/06/30/prigov.html>

ВАСИЛЬЕВ, Алексей. Эрмитаж открыл Зал Пригова. *РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА* [online]. 2012, 06.11.2012 [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: <https://rg.ru/2012/11/06/reg-szfo/prigov-anons.html>

ВАСИЛЬЕВА, Жанна. *Пригов в роли Пригова: В Третьяковской галерее открылась выставка легенды русского концептуализма* [online]. 19.05.2014 [cit. 2018-09-09]. Dostupné z: <https://rg.ru/2014/05/19/prigov.html>

ВАШКОВА, Л. ДМИТРИЙ ПРИГОВ ПОЖАЛОВАЛ В ПРАЖСКУЮ «АРХУ» [online]. 2004 [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/ru/rubrika/radiogazeta/dmitrij-prigov-pozhaloval-v-prazhskuyu-arxu>

ГРОЙС, Бори. *Поэт-милиционер* [online]. [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <https://fil.wikireading.ru/57016?fbclid=IwAR2tZgsz-qZ4WftTKdB6vbfQa4sTDl8xfLM19p88YlKAv7u-6yQQbauk0WU>

Дмитрий Александрович Пригов – хронологический обзор жизни и творчества [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <http://www.prigov.org/ru/bio>

Дмитрий Пригов. Герцог Беляевский: Экспозиция поэта и художника Дмитрия Александровича Пригова. *Артгид* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <http://artguide.com/events/8101-dmitrii-prigov-giertsogh-bieliaievskii>

КРЮЧКОВА, Алевтина. *Мастер иронического стиха Д.А. Пригов* [online]. [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <http://открытыйурок.рф/статьи/631225/>

ОРЛОВА, МИЛЕНА. Авангардисты дошли до точки в истории своего клуба. *Коммерсантъ* [online]. 2000, 01.11.2000 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://www.kommersant.ru/doc/162184>

ПАСИЧНИК, Дарья а Кирилл КОРЧАГИН. *V Международные Приговские чтения (ГМИИ им. А.С. Пушкина, Москва, 5—7 ноября 2015 г.)* [online]. [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: https://www.nlobooks.ru/magazines/novoe_literaturnoe_obozrenie/140_nlo_4_2016/article/12090/

ПИВОВАРОВ, ВИКТОР. Пригов: (Несистематические наброски к портрету). *НОВОЕ ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ* [online]. 2007, (87) [cit. 2018-11-08]. Dostupné z: <http://magazines.russ.ru/nlo/2007/87/pi19.html>

ПРИГОВ. *АЗБУКА27* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <http://www.prigov.ru/bukva/azbuka27.php>

ПРИГОВ. *АЗБУКА57* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://prigov.ru/bukva/azbuka57.php>

ПРИГОВ, Дмитрий Александрович. *БАНАЛЬНОЕ РАССУЖДЕНИЕ НА ТЕМУ СВОБОДЫ* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://lib.ru/ANEKDOTY/PRIGOW/prigov.txt>

Пригов, Дмитрий: Поэт, художник, скульптор. *Лента.Ру* [online]. [cit. 2018-09-15]. Dostupné z: <https://lenta.ru/lib/14183026>

СМИРНОВ, Игорь. Зачеркнутая пустота. *Журнальный зал* [online]. 2008 [cit. 2018-09-02]. Dostupné z: <http://magazines.russ.ru/zvezda/2008/10/sm16.html>

Стихотворный триптих А. Кручёных Дыр бул щыл [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.ka2.ru/nauka/janecek_2.html

СКРИПКА. *XIX век – Золотой век русской литературы: Обзорная лекция преподавателя русского языка и литературы Елены Николаевны Скрипки* [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: http://www.mgl.ru/www/www/www/library/165/The_Golden_Age_of_Russian_Literature.html

Танго с коровами – Василий Каменский [online]. [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <http://www.togdazine.ru/article/2061>

ЦИБУЛЯ, Александра. Шестые Международные Приговские чтения «Энциклопедия Дмитрия Александровича Пригова» (Институт русской литературы РАН (Пушкинский Дом), 16—18 мая 2016 г.). *Новое литературное обозрение* [online]. 2016 [cit. 2018-09-03]. Dostupné z: https://www.nlobooks.ru/magazines/novoe_literaturnoe_obozrenie/144_nlo_2_2017/article/12465/

ШКЛОВСКИЙ, Виктор. О заумном языке. *Русская речь* [online]. 1997, (3), 27-37 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://russkayarech.ru/files/issues/1997/3/04-shklovskij.pdf>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Povolání (b)	61
Obrázek 2- Povolání (a).....	61
Obrázek 3 - Povolání (c).....	62
Obrázek 4 - Povolání (d)	62
Obrázek 5 - Povolání (e).....	62
Obrázek 6 - Stanice metra Komsomolskaja	65
Obrázek 7 - Stanice metra Novoslabodskaja	66
Obrázek 8 – Metro	66
Obrázek 9 - Lidé v metru.....	67
Obrázek 10 – D. Prigov	69

PŘÍLOHY

Obrázek I – Dmitrij Prigov

Zdroj: <https://d2jv9003bew7ag.cloudfront.net/uploads/Dmitri-Prigov-in-his-studio-photo-via-alchetron-555x312.jpg>

Obrázek II – Večer ve společné dílně Prigova (vpravo) a Orlova

Zdroj: <http://www.prigov.org/media/photo/06.22.14.10.38.02.pm.img012.jpg>

Památník národního písemnictví,
Knihovna Václava Havla
a The Dmitri Prigov Foundation
Vás srdečně zvou na zahájení výstavy

Havel—Prigov
a česká experimentální tvorba
ve čtvrtek 16. června 2016
od 18 hodin v letohrádku Hvězda.

The Museum of Czech Literature (PNP),
the Václav Havel Library
and The Dmitri Prigov Foundation
cordially invite you to the opening of the exhibition

Havel—Prigov
and Czech Experimental Poetry,
which will take place at the Star Summer Palace
from 6 pm on Thursday, 16 June.

kurátoři / curators:

Tomáš Glanc,
Sabine Hänsgen,
Petr Kotyk

Havel—Prigov: 17. 06. — 30. 10. 2016
Otevřeno od 10 do 18 hodin denně mimo pondělí
Letohrádek Hvězda, Praha 6 — Liboc
Spojení: zastávka Petřiny — metro A, tram 1, 18, bus 178
Výstava se koná pod záštitou
ministra kultury Daniela Hermana
a Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97.

Havel—Prigov: 17 June — 30 October 2016
Open daily except Mondays from 10 am till 6 pm
Star Summer Palace, Praha 6 — Liboc
Access by public transport: stop "Petřiny" —
tram no. 1, tram no. 18, bus no. 178; metro line A
Patrons of this exhibition are
Minister of Culture Daniel Herman and
the Dagmar and Václav Havel Foundation VIZE 97.

Obrázek III – Plakát k výstavě Havel-Prigov

Zdroj: <https://i0.wp.com/www.performanceart.info/wp-content/uploads/2016/06/H->

P_pozvanka_el_FINAL.jpg?resize=1024%2C724

Obrázek IV – Foto z výstavního sálu výstavy Havel-Prigov v Praze

Zdroj: <http://www.prigov.org/media/bio/02.08.17.12.24.33.am.Havel-Prigov-143.jpg>

ЕВАНГЕЛЬСКИЕ ЗАКЛИНАНИЯ

I. Крест

Крест
Крест ужасный
Крест ужасный тяжелый
Крест ужасный тяжелый не по людским силам
Крест ужасный тяжелый не по людским силам тяжелый
Крест ужасный тяжелый не по людским силам тяжелый
ужасный крест
Ужасный тяжелый не по людским силам тяжелый
ужасный крест
Тяжелый не по людским силам тяжелый ужасный крест
Не по людским силам тяжелый ужасный крест
Тяжелый ужасный крест
Ужасный крест
Крест

Obrázek V – Evangelická zaklínadla

Zdroj: ХЭНСГЕН, Сабина. ПОЭТИЧЕСКИЙ ПЕРФОРМАНС: ПИСЬМО И ГОЛОС.

In: *Неканонический классик: Сборник статей и материалов*. 2010, s. 327. ISBN 978-5-86793-748-5.

2. Гефсиманский сад

Отец мой прошу уберечь или мимо пронеси эту чашу
Прошу уберечь или мимо пронеси эту чашу
Уберечь или мимо пронеси эту чашу
Мимо пронеси эту чашу
Пронеси эту чашу
Эту чашу
Чашу
Чашу которую
Чашу которую мне
Чашу которую мне не по силам
Чашу которую мне не по силам испить как есть
Человеку
Которую мне не по силам испить как есть человеку
Не по силам испить как есть человеку
Испить как есть человеку
Как есть человеку
Человеку
Человеку рожденному
Человеку рожденному чтобы страдать
Человеку рожденному чтобы страдать но не терпеть
Рожденному чтобы страдать но не терпеть
Чтобы страдать но не терпеть
Страдать но не терпеть
Не терпеть
Терпеть

Obrázek VI – Evangelická zaklínadla

Zdroj: ХЭНСГЕН, Сабина. ПОЭТИЧЕСКИЙ ПЕРФОРМАНС: ПИСЬМО И ГОЛОС.

In: *Неканонический классик: Сборник статей и материалов*. 2010, s. 327. ISBN 978-5-86793-748-5.

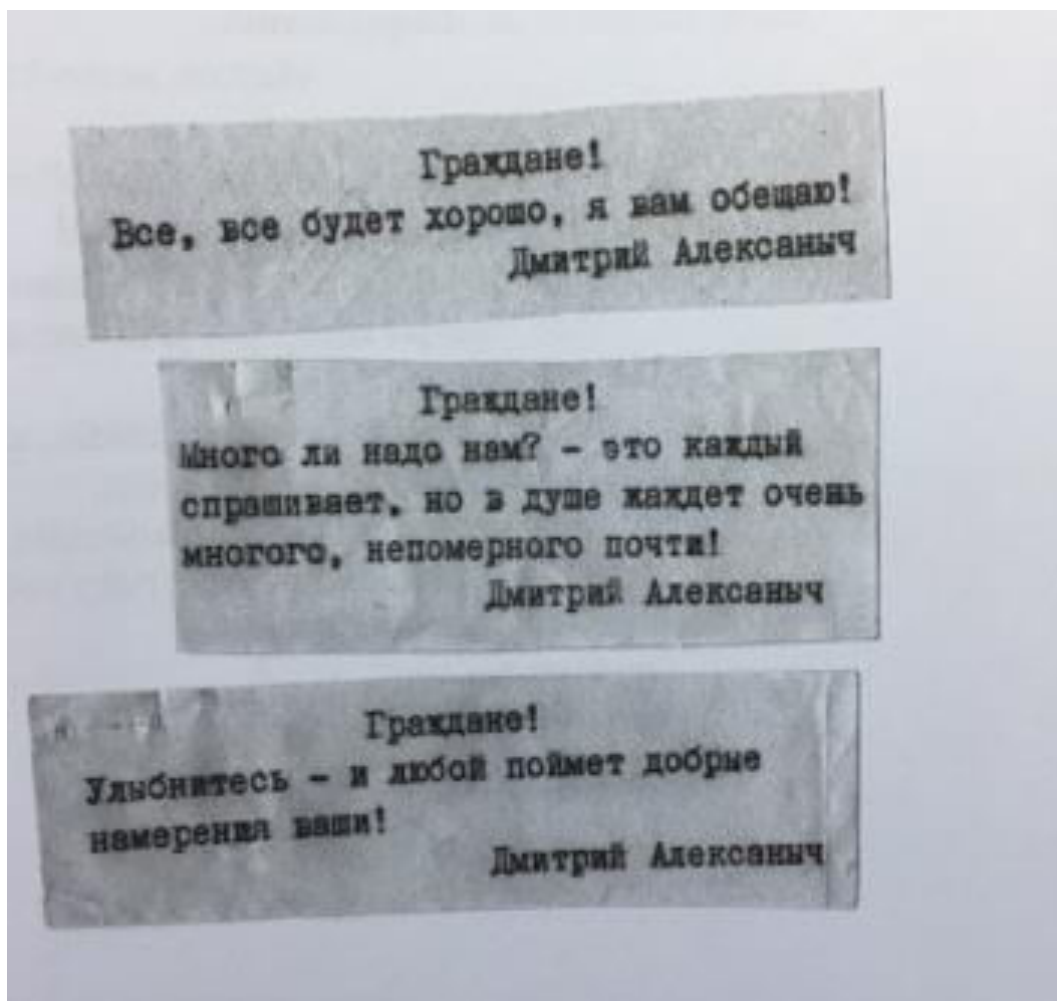
3. Тайная вечеря

Горе.. стой! - горе... стой! - горела свечка
Беле.. стой! - беле.. стой! - белела скатерть
Сиде.. стой! - сиде.. стой! - сидели люди
Посреди.. стой! - посреди.. стой! - посредине
учитель
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчали люди
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчал учитель
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчала ночь
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчали звезды
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчала бездна
Молча.. стой! - молча.. стой! - молчал и Он
Молчал и он

Obrázek VII – Evangelická zaklínadla

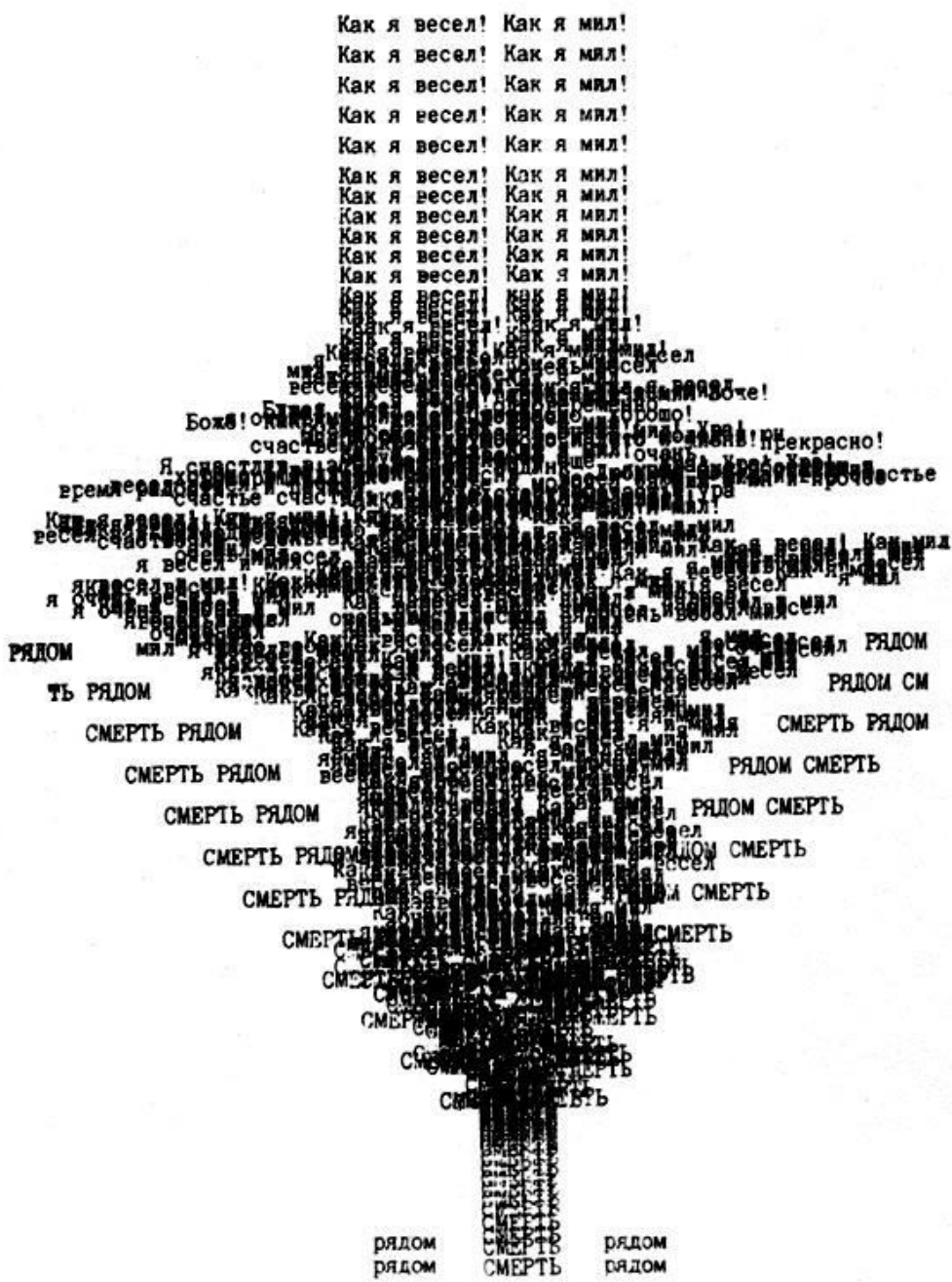
Zdroj: ХЭНСГЕН, Сабина. ПОЭТИЧЕСКИЙ ПЕРФОРМАНС: ПИСЬМО И ГОЛОС.

In: *Неканонический классик: Сборник статей и материалов.* 2010, s. 327. ISBN 978-5-86793-748-5.

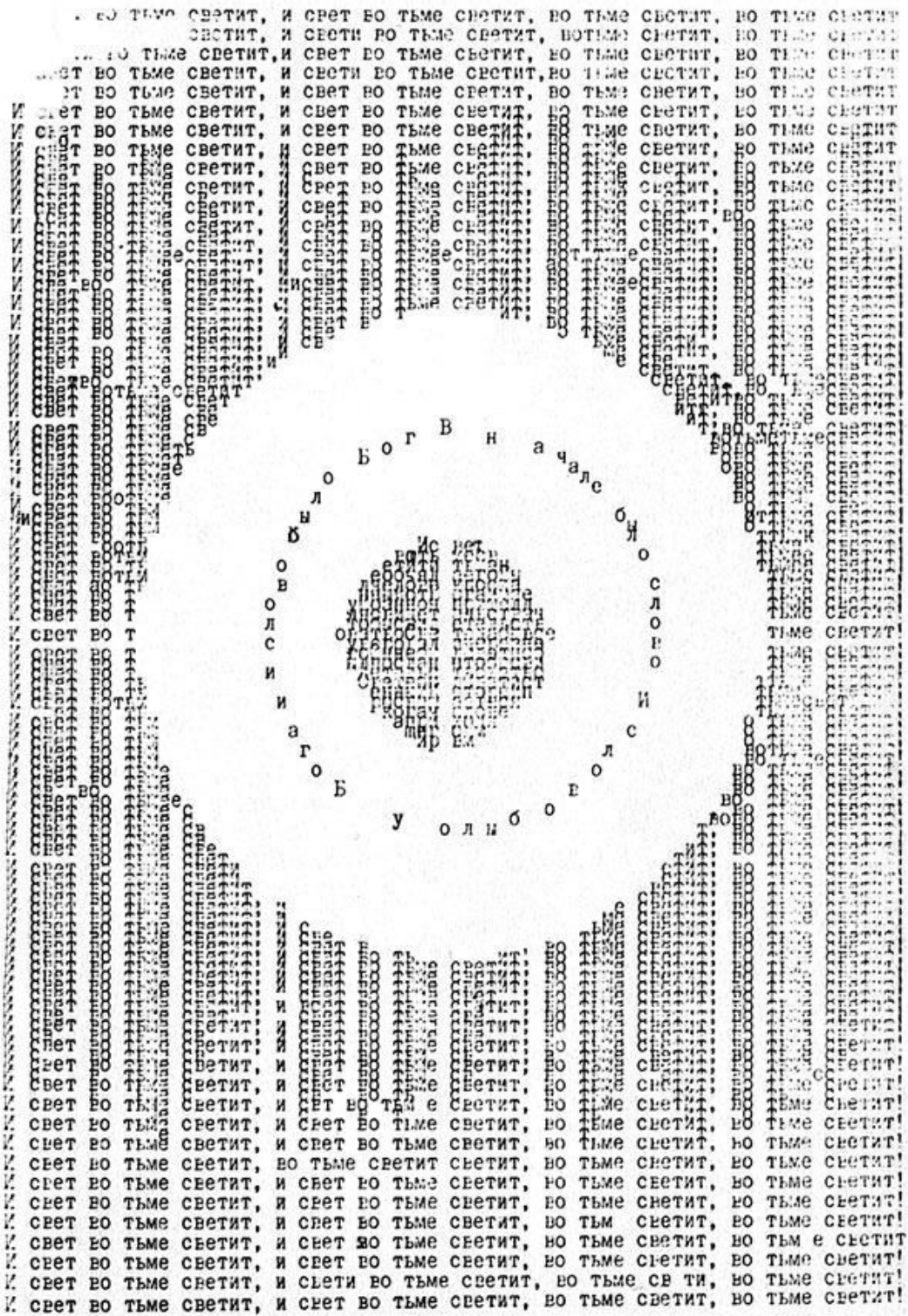
Obrázek VIII – Výzvy občanům

Zdroj: Výzvy občanům. In: PRIGOV, Dmitrij Alexandrovič. *Můj milý, jdeš-li v létě Ruskem: výběr z díla*. . Praha: Národní knihovna České republiky - Slovanská knihovna, 2017, s. 77.

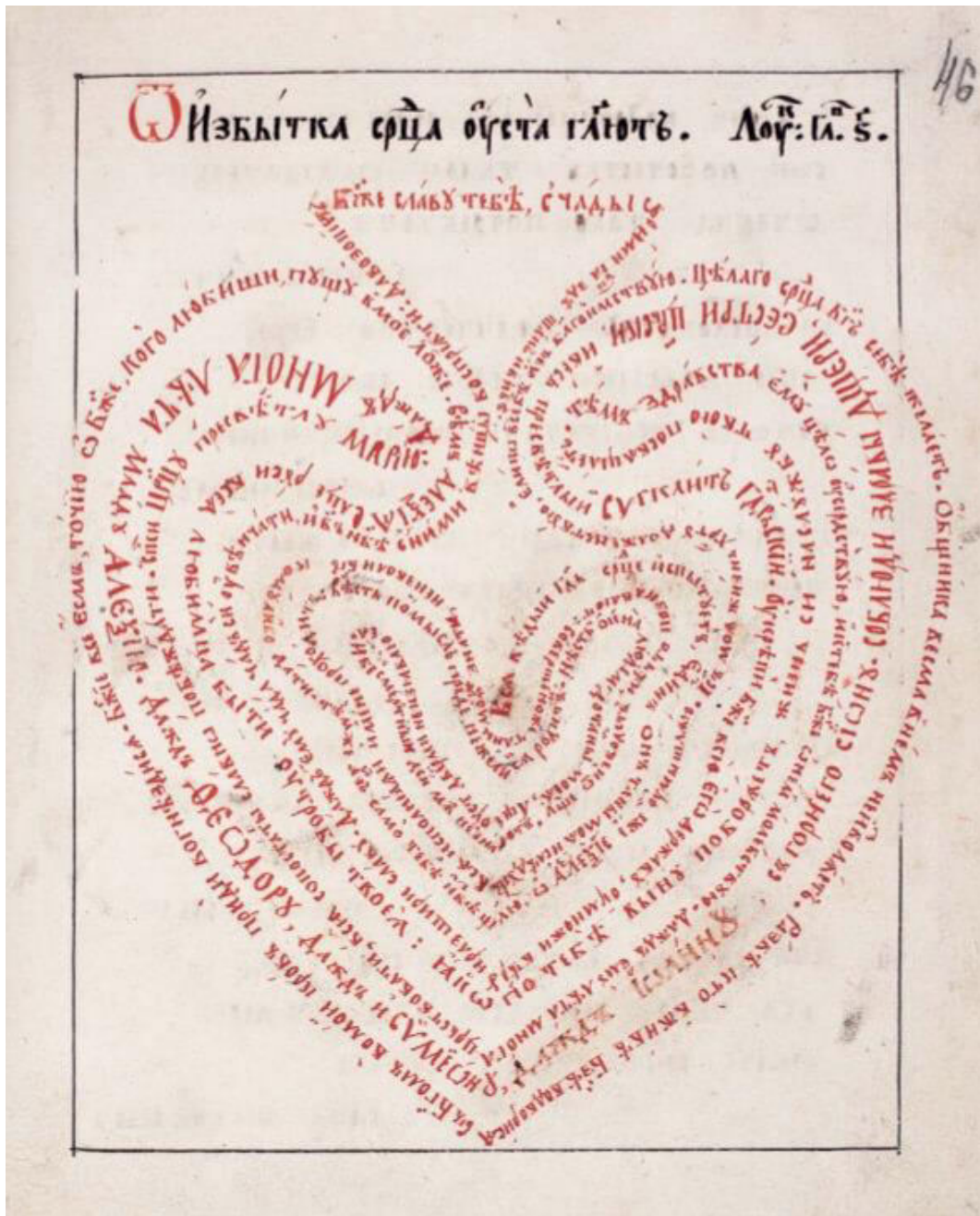
Obrázek IX – Veršegramy

Zdroj: <http://www.vavilon.ru/texts/prigov5-01.jpg>

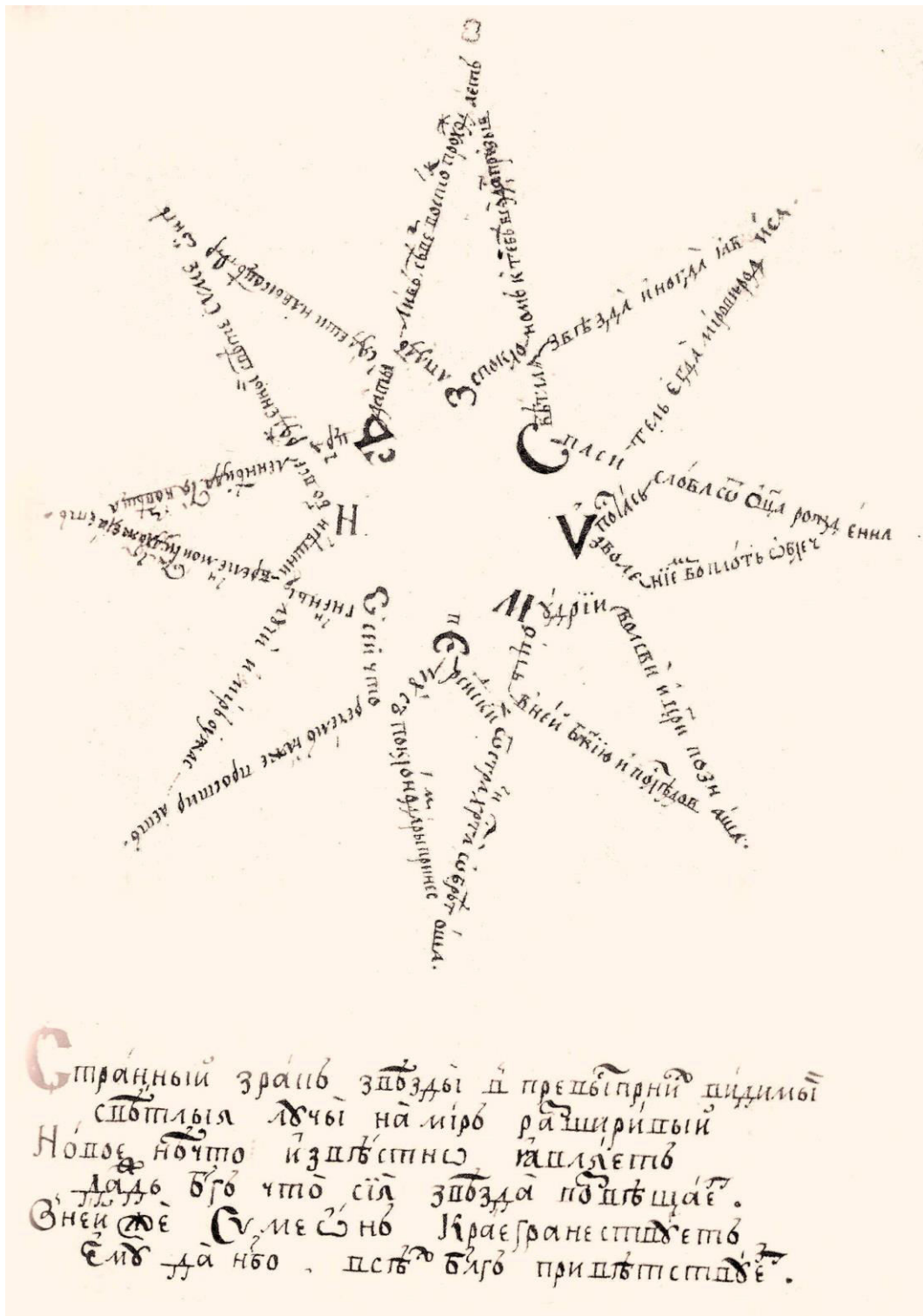
Образек X – Veršegramy

Zdroj: <http://www.vavilon.ru/texts/prigov5-02.jpg>

Obrázek XII – Dílo Polockého (Pozdravy na počest narození prince Fjodora)

Zdroj: <https://poem-of-day.rifmovnik.ru/wp-content/uploads/2017/12/serdtse-simeona-polotskogo-3.jpg>

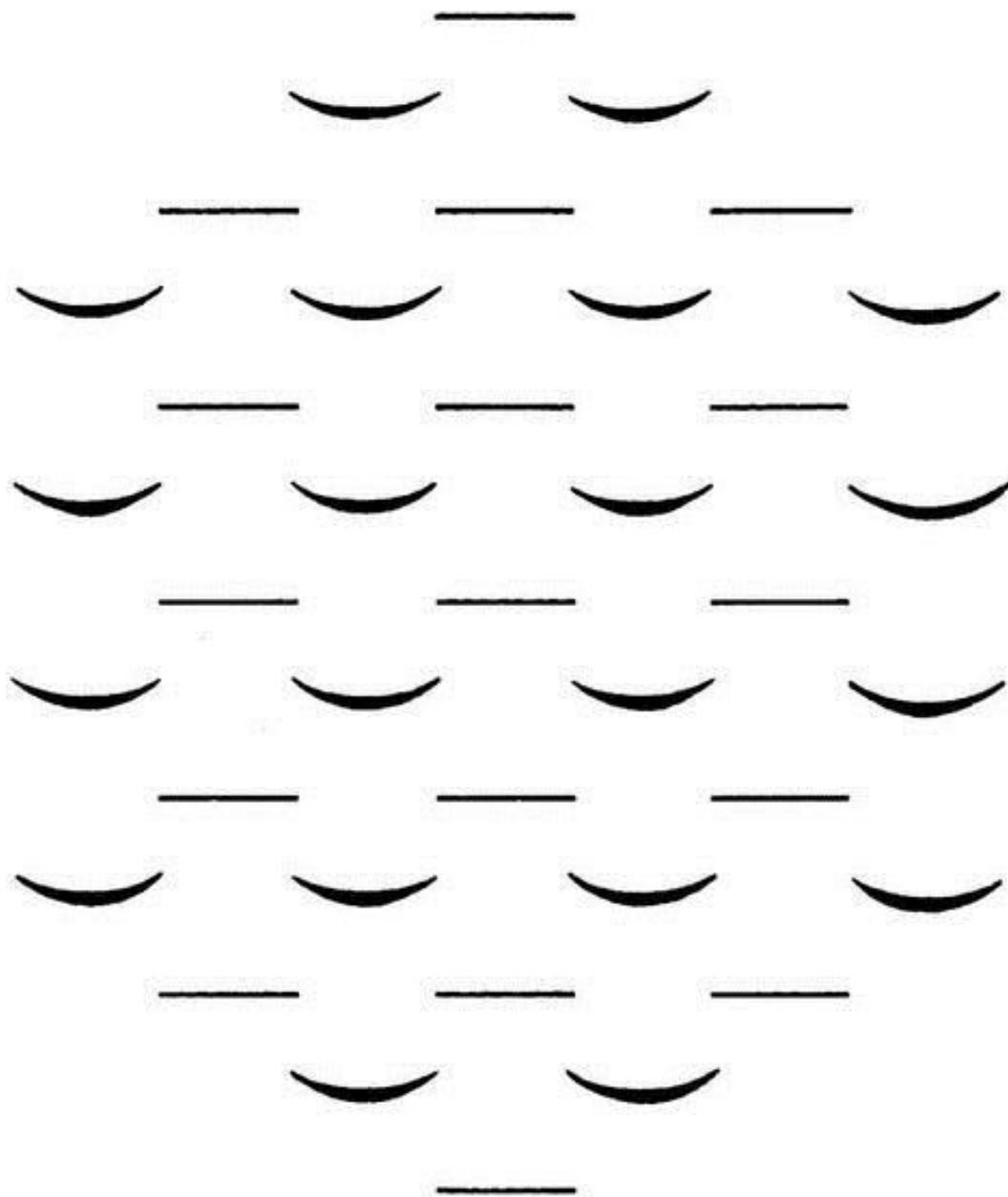
Obrázek XIII – Tvorba Polockého (Pozdravy caru Alexeji Michaljovičovi při příležitosti narození prince Simeona)

Zdroj: https://poem-of-day.rifmovnik.ru/wp-content/uploads/2017/12/zvezda-simeona-polotskogo_large.jpeg

Obrázek XIV – Tvorba Kamenského

Zdroj: <http://www.togdazine.ru/images/gallery/237/555/caf79b695e9e3607b42ea0666cd30463.jpg>

Obrázek XV – Tvorba Morgenstena (Noční rybí zpěv)

Zdroj: <http://denstoredanske.dk/@api/deki/files/20209/=401763.501.jpg?size=webview>